

VEZETETT ÉLMÉNYEK

Első rész: Elbeszélések

I. A gyermek

Sétálok a mezőn. Nagyon korán reggel van. Ahogy haladok, egyre magabiztosabbnak és vidámabbnak érzem magam.

Észreveszek egy réginek látszó építményt. Úgy tűnik, kőből van. A tető is mintha kőből lenne. Az elején nagy márványoszlopok állnak. Odaérek az épülethez, és egy nehéznek látszó fémkaput látok. Oldalról váratlanul két vadállat jelenik meg, és rám ront. Szerencsére láncra vannak kötve, ami az utolsó pillanatban megállítja őket. Nem juthatok el a kapuhoz anélkül, hogy az állatok meg ne támadnának. Odadobok nekik egy kis csomagot, amiben ennivaló van. Az állatok mohón felfalják, majd elalszanak.

Odamegyek a kapuhoz. Megvizsgálom. Nem látok rajta kilincset, és mást sem, amivel ki lehetne nyitni. De finoman benyomom, mire olyan fémes csikorgással nyílik ki, mintha évszázadok óta nem nyitotta volna ki senki. Egy halványan megvilágított, nagyon hosszú helyiség tárul elém. Nem tudom kivenni a végét. Jobb és bal oldalon földig érő, ember nagyságú képeket látok. Mindegyik más-más jelenetet ábrázol. Az első képen, tőlem balra egy férfi látható, aki egy asztalnál ül. Az asztalon kártya, dobókocka és más játékok hevernek. Felfigyelek a szerencsejátékos fejét fedő furcsa kalpra. Megpróbálok finoman megérinteni a festményt a kalpnál, de ahogy hozzáérek, semmiféle ellenállást nem érzek, és az egész karom behatol a képbe. Aztán az egyik lábammal, majd az egész testemmel belépek a kép belsejébe. A játékos felemeli az egyik kezét, és így kiált:

– Egy pillanatot, ide nem jöhet be, ha nem fizet belépőt!

A zsebemben kotorászva találok egy kis üveggolyót, és odaadom neki. A játékos bólint, és én elmegyek mellette.

Egy vidámparkban vagyok. Éjszaka van. Minden fényes, és tele van mozgással... De sehol egy lélek. Ám a közelemben felfedezek egy tíz év körüli gyermeket. Háttal áll nekem. Közelebb lépek hozzá, és amikor felém fordul, meglátom, hogy én magam vagyok az gyerekként. (*)

Megkérdezem, hogy mit csinál itt, és ő valamilyen igazságtalanságról kezd beszélni, ami vele történt. Sírni kezd, én vigasztalom, és megígérem neki, hogy felülök vele valamire itt a vidámparkban, de ő továbbra is csak az igazságtalanságról beszél. Hogy megértsem, elkezdek visszaemlékezni az igazságtalanságra, ami ennyi idős koromban ért. (*)

Most már emlékszem, és valamiért megértem, hogy nagyon hasonló igazságtalanság miatt szenvedek a jelenlegi életemben is. Elgondolkodom ezen, ám a gyermek tovább sír. (*)

Ekkor így szólok:

– Jó, helyre fogom hozni ezt az igazságtalanságot, amit látszólag a mai napig elkövetnek ellenem. Ennek érdekében elkezdek barátságosan viselkedni azokkal, akik ilyen helyzetbe hoznak. (*)

Látom, hogy a gyermek nevet. Megsimogatom, és azt mondom neki, hogy még találkozunk. Elbúcsúzik, és nagyon boldogan távozik. Elhagyom a vidámparkot, elhaladok a játékos mellett, aki a szeme sarkából rám pillant. Ekkor megérintem a kalapját, mire ő tréfásan rám kacsint. Kilépek a festményből, és megint a hosszú helyiségben találom magam. Lassú léptekkel kísétek a kapun. Kint alszanak az állatok. Félelem nélkül megyek át közöttük.

Ragyogó nappal fogad. Azzal az érzéssel indulok vissza a tágas földeken át, hogy megértettem egy különös helyzetet, melynek gyökere a régmúltba nyúlik vissza.

II. Az ellenség

A belvárosban vagyok, a nap legforgalmasabb időszakában. Rohanó járművek és emberek forgatagában sietek én is.

Egyszer csak minden megdermed. Csak én tudok mozogni. Vizsgálom az embereket. Először egy nőt, aztán egy férfit veszek szemügyre. Többször körbejárom, majd egészen közlelről tanulmányozom őket. Ezután felmászom egy autó tetejére, onnan nézek körül, és látom, hogy minden elcsendesedett. Elgondolkodom egy pillanatig, és rájövök, hogy az emberek, az autók és minden más a rendelkezésemre áll. Azonnal elkezdek mindent csinálni, amihez csak kedvem támad, olyan fékevesztetten, hogy hamarosan kimerülök. Megpihenek, és közben új ötleteim támadnak. Újra belevetem magam minden szeszélyem megvalósításába, a legcsekélyebb gátlás nélkül.

De kit látok ott?! Nem mást, mint azt az alakot, akivel van egy kis elszámolnivalóm. Azt hiszem, ő okozta nekem a legmélyebb sérelmet egész életemben... Mivel a dolgok nem maradhatnak így, odasietek az ellenségemhez. Látom, hogy most már képes kisebb mozdulatokra. Rémülten néz rám, megérti a helyzetet, de bénult és védtelen. Így hát elmondok neki mindent, amit csak akarok, és megfogadom, hogy azonnal bosszút állok. Tudom, hogy mindent érzékel, de válaszolni nem tud, ezért emlékezetébe idézem azokat a helyzeteket, amik olyan rosszul érintettek engem. (*)

Amíg az ellenségemmel vagyok elfoglalva, több ember elindul felénk. Megállnak mellettünk, és felelősségre vonják az illetőt, aki sírva válaszolja, hogy nagyon bánja, amit tett. Bocsánatért esedezik, térdre rogy, miközben az újonnan érkezők folytatják a vallatást. (*)

Kis idő múlva kijelentik, hogy egy ilyen alávaló ember nem maradhat életben, ezért halálra ítélik. Már-már meglincselik, de az áldozat irgalomért könyörög. Ekkor megkegyelmezek neki. Mindenki tiszteletben tartja a döntésemet. Ezután a csoport teljes egyetértésben továbbáll. Megint kettesben maradunk. Kihasznlom az alkalmat, hogy teljes elégtételt vegyek, miközben ő egyre jobban kétségbeesik. Végül elmondok és megteszek mindent, amit helyénvalónak találok. (*)

Az ég vészjóslóan besötétedik, és szakadni kezd az eső. Miközben menedéket keresve behúzodom egy kirakat mögé, figyelem, ahogy a város visszatér megszokott ritmusához. A gyalogosok szaladnak, és az autók óvatosan haladnak az orkánszerű szél kavarta esőfüggönyön át. A villámlás fel-felvillanó fényei és a hangos mennydörgések közepette bámulok ki az üvegen át. Teljesen ellazultnak érzem magam, mintha üres lennék belül, miközben szinte gondolatok nélkül nézelődöm. Ebben a pillanatban feltűnik az ellenségem, menedéket keresve a vihar elől. Mellém lép, és azt mondja:

– Milyen szerencse, hogy együtt vagyunk ebben a helyzetben!

Félénken néz rám. Én gyengéd vállveregetéssel vigasztalom, mire ő sajnálkozva megvonja a vállát.

(*)

Magamban végiggondolom, hogy milyen problémákkal küzd. Látom a nehézségeit, az élete kudarcait, hatalmas csalódásait és gyengeségét. (*)

Érzem e bőrig ázott és reszkető, az oldalamon menedéket kereső emberi lény magányát. Látom, hogy milyen piszkos és szánalmasan elhagyatott. (*)

Ekkor hirtelen előnt az együttérzés, és azt mondom neki, hogy segíteni fogok rajta. Egy szót sem szólok. Lehajtja a fejét, és a kezét nézi. Észreveszem, hogy a szeme könnybe lábadt. (*)

Elállt az eső. Kimegyek az utcára, mélyet szippantok a friss levegőből, és azonnal elhagyom a helyszínt.

III. A nagy tévedés

Valamilyen bíróság előtt állok. A zsűfolásig telt tárgyalóteremben csend honol. Szigorú arcokat látok mindenhol. A bírósági titkár a termet megtöltő félelmetes feszültséget megtörve megigazítja a szemüvegét, felemel egy papírlapot, majd ünnepélyesen kihirdeti:

– A bíróság a vádlottat halálra ítéli.

Azonnal hangzavar támad: egyesek tapsolnak, mások tiltakoznak. Látom, hogy egy nő elájul. Végül egy hivatalnoknak sikerül csendet teremtenie.

A titkár rám szegezi zavaros tekintetét, és megkérdezi:

– Van valami mondanivalója?

Igennel válaszolok. Ekkor mindenki visszaül a helyére. Kérek egy pohár vizet, és a teremben támadt kisebb zúgolódás után hoznak is egyet. Számhoz emelem a poharat, belekortyolok a vízbe, befejezésül pedig hangosan és hosszan öblögetek vele. Majd így szólok:

– Ennyi!

A bírák közül valaki nyersen megkérdezi:

– Hogyan "ennyi"?

– Úgy, hogy ennyi – felelem. De hogy megnyugtassam a bírót, megjegyzem, hogy kitűnő itt a víz, sokkal jobb, mint amire számítottam, és még két-három hasonló, nyájas megjegyzést teszek...

A titkár a következő szavakkal fejezi be a felolvasást:

– ...ennek megfelelően az ítélet végrehajtására még ma sor kerül: kitesszük a sivatagba élelem és víz nélkül. Legfőképpen víz nélkül. Megmondtam!

Erélyesen azt kérdezem:

– Hogyan megmondtam?!

A titkár felvonja a szemöldökét, és megerősíti:

– Amit mondtam, megmondtam!

Hamarosan a sivatag közepén, egy járművön találok magam, két tűzoltó kíséretében. Megállunk, és az egyik rám szól:

– Kiszállás!

Kiszállok. A jármű megfordul, és visszaindul abba az irányba, amerről jött. Látom, ahogy a homokdombok között távolodva egyre kisebb és kisebb lesz.

A nap lemenőben van, de még mindig éget. Erős szomjúság tör rám. Levetem az ingem, és a fejemre terítem. Körülnézek. Két homokdomb között felfedezek egy mélyedést. Elindulok felé, és leülök a domb vetette keskeny árnyéksávba. A feltámadó szél kavarta homokfelhő elhomályosítja a napot. Attól tartok, hogy ha a szél tovább erősödik, betemet a homok, ezért kijövök a mélyedésből. A száguldó homokszemcsék üvegszilánkként szurkálják a bőrömet. A szél ereje rövidesen a földre taszít.

Elvonult a vihar, és lement a nap. A szürkületben fehéres színű félgömböt látok magam előtt, amely akkora, mint egy többemeletes épület. Azt gondolom, hogy délibáb. Mégis talpra állok, és elindulok

felé. Amikor egészen közel érek, látom, hogy a szerkezet mintha valamilyen fényes anyagból, csillogó műanyagból készült volna, melyet sűrített levegővel fújtak fel.

Beduin öltözetet viselő alak fogad. Egy szőnyeggel borított, cső alakú átjárón keresztül lépünk be. Oldalra gördül egy fémajtó, és friss levegő csap meg. Bent vagyunk az építmény belsejében. Észreveszem, hogy minden fejjel lefelé van. Úgy tűnik, a mennyezet egy sík padló, amelyről különböző tárgyak lógnak le. Kerek asztalok állnak lábbal a mennyezet felé; vízsugarak zuhannak lefelé, majd ívben visszakanyarodnak felfelé; és emberi alakok ülnek a magasban.

Mikor a beduin észreveszi csodálkozásomat, egy szemüveget nyom a kezembe, és így utasít:

– Ezt tegye fel!

Engedelmeskedem, és minden visszatér a normális állapotába. Szemben velem egy nagy szökőkutat látok, amely a magasba lövelli vízsugaraival, valamint színben és formában izléselesen összeválogatott asztalokat és különböző tárgyakat.

A bírósági titkár négykézláb közeledik felém. Azt mondja, hogy szörnyen szédül. Elmagyarázom hát neki, hogy fordítva látja a valóságot, ezért le kellene vennie a szemüvegét. Leveszi, sóhajtva feláll, és azt mondja:

– Valóban, most már minden rendben, csak hát rövidlátó vagyok.

Ezután hozzát teszi, hogy engem keresett, hogy felvilágosítson: sajnálatos tévedés történt, nem engem kellett volna elítélnie a bíróságnak. Ezután tüstént távozik egy oldalajtón át.

Tesztek néhány lépést, és párnákon körben ülő emberek csoportjában találok magam. Idős férfiak és nők, különböző népek jellegzetességeivel és díszes öltözékeiben. Mindnyájuknak nagyon szép arca van. Ahányszor valamelyikük kinyitja a száját, távoli fogaskerekek, óriási gépezetek, hatalmas órák hangja harsan fel. Közben mindenféle más hangok is kivehetők: mennydörgés moraja, sziklák hasadása, jégtáblák repedése, tűzhányók ritmikus dübörgése, szelíd eső könnyű kopogása, szívek tompa dobbanása – gép, izom, élet –, és mindezek a hangok tökéletes harmóniát alkotnak, mint egy mesterien játszó zenekarban.

A beduin a kezembe nyom egy fülhallgatót, és így szól:

– Vegye fel, ez majd tolmácsol!

Felteszem a fülhallgatót, és tisztán hallok egy emberi hangot. Rájövök, hogy ez az öregek egyikének szájából hangzó szimfónia, lefordítva az én tompa fülem számára. Most már, ahogy az öregember kinyitja a száját, ezt hallom:

– Mi vagyunk az órák, mi vagyunk a percek, mi vagyunk a másodpercek, mi vagyunk az idő különféle formái. Mivel tévedés történt veled, lehetőséget adunk, hogy újrakezdd az életed. Honnan akarod újrakezdeni? Talán a születésedtől... Vagy talán az első kudarcodat megelőző pillanattól? Elméledj ezen! (*)

Megpróbálom meghatározni azt a pillanatot, amikor kicsúszott a kezemből az életem irányítása. Elmondom az öregnek azt, ami akkor történt. (*)

– Nagyon helyes – feleli. – És ha visszatérsz ehhez a pillanathoz, mit teszel majd, hogy más irányt kövess? Ne feledd, hogy nem emlékszel majd arra, ami azután történik. Más választásod is van –

teszi hozzá. – Visszatérhetsz ahhoz a pillanathoz, amikor elkövetted életed legsúlyosabb hibáját, és anélkül, hogy magukat az eseményeket megváltoztatnád, megváltoztathatod az értelmüket. Ily módon új életet teremthetsz magadnak.

Amint az öreg elhallgat, látom, hogy körülöttem minden szín és fény önnön ellentétébe fordul át, mintha egy film negatívja lenne... Majd minden visszanyeri eredeti állapotát, de életem legnagyobb tévedésének pillanatában találok magam. (*)

Itt vagyok, és valami arra ösztönöz, hogy elkövessem ezt a hibát. De mi kényszerít rá, hogy megtegyem? (*)

Nincsenek más tényezők, amik befolyásolnak, és amiket nem akarok meglátni? Mi okozza ezt az alapvető tévedést? Mit kellene tennem helyette? Ha nem követem el ezt a hibát, máshogy alakul majd az életem? És vajon jobb lesz vagy rosszabb? (*)

Megpróbálom megérteni, hogy az e pillanatot befolyásoló körülményeket nem lehet megváltoztatni, és elfogadok mindent, mintha természeti katasztrófa lett volna: földrengés vagy egy medréből kilépő folyó, amely tönkreteszi az emberek munkáját és otthonát. (*)

Igyekszem elfogadni, hogy az ilyen szerencsétlen helyzetekben senki sem bűnös. Ilyen esetekben nem lehet változtatni sem az én gyengeségemen és végletességemen, sem mások szándékain. (*)

Tudom, hogy ha most nem békélek meg magammal, a jövőben is tovább fogom cipelni ezt a kudarcérzést. Így teljes lényemmel megbocsájtok másoknak, és megbocsájtok magamnak is. Elismerem, hogy ami történt, azt sem én, sem mások nem tudták irányítani. (*)

A színtér elkezd átváltozni, a világos sötétbe, s a sötét világosba fordul, mint egy fénykép negatívján. Közben hallok a hangot, amely így szól:

– Ha meg tudsz békélni a legnagyobb tévedéseddel, csalódottságod megszűnik, és képes leszel megváltoztatni a Sorsodat...

A sivatag közepén állok. Megpillantok egy közeledő járművet.

– Taxi! – kiáltom, és hamarosan a kényelmes hátsó ülésen találok magam.

Ránézek a vezetőre, aki tűzoltó-egyenruhát visel, és így szólok:

– Kérem, vigyen haza... De ne siessen, hogy legyen időm átöltözni!

Arra gondolok, ugyan ki ne szenvedett volna el ilyen szerencsétlenséget az élete során.

IV. Nosztalgia

A színes fények a zene ritmusára lüktetnek. Szemben velem életem nagy szerelme. Lassan táncolunk, és a fények minden villanása felfed egy-egy részletet az arcából vagy a testéből. (*)

Mi rontotta el a kapcsolatunkat? Talán a pénz. (*)

Talán más kapcsolatok. (*)

Talán az, hogy mások voltak a törekvéseink. (*)

Talán a sors, vagy valami, amit akkor nehéz lett volna meghatározni. (*)

Lassan táncolok, de most egy másik nagy szerelmemmel. A fények minden villanása felfed egy-egy részletet az arcából vagy a testéből. (*)

Mi rontotta el a kapcsolatunkat? Talán a pénz. (*)

Talán más kapcsolatok. (*)

Talán az, hogy mások voltak a törekvéseink. (*)

Talán a sors, vagy valami, amit akkor nehéz lett volna meghatározni. (*)

Megbocsátok neked és megbocsátok magamnak, mert ha táncol a világ körülöttünk, és mi is táncolunk, mit tehetünk azokkal a kőbe vésett ígéretekkel, melyek csupán színüket változtató pillangók voltak?

Ami jó és szép, azt megőrzöm a veled töltött tegnápomból. (*)

És a veled töltött tegnápomból is. (*)

És a mindazokkal töltött tegnápomból, akik megbabonáztak. (*)

Ó, igen! A gyötrelem, a gyanakvás, az elhagyatottság, a határtalan szomorúság és a sértett büszkeség a kifogásom. Milyen jelentéktelennek tűnnek mindezek egy elbűvölő szempár láttán! Mindazok a fájdalmasan rossz dolgok, melyekre emlékszem, a táncolásban ejtett hibák voltak, nem pedig maga a tánc.

Hálás vagyok gyengéd mosolyodért. Neked pedig suttogó szavaidért. És mindnyájatoknak hálás vagyok egy örökké tartó szerelem reményéért.

Most már békében vagyok a még ma is jelen lévő tegnápommal. Szívem nyitva áll a szép pillanatok emlékei előtt. (*)

V. Az ideális társ

Egy nyitott területen sétálok, amely ipari kiállításoknak ad helyet. Raktárépületeket és különböző gépeket látok. Rengeteg a gyerek, akik sokféle csúcstechnológiás játékot próbálhatnak ki.

Egy tömör anyagból készült, álló óriáshoz érek. Nagy, élénk színekre festett feje van. Szájához egy létra vezet fel. A kicsik felmásznak a létrán a hatalmas nyíláshoz, majd, amikor belépnek rajta, a száj lassan becsukódik. Egy kis idő elteltével a gyerekek az óriás hátuljából pottyannak ki, és egy csúszdán lecsúszva a homokba érkeznek. Egymás után lépnek be és bukkannak elő egy dal kíséretében, amely az óriásból szól.

„Gargantua lenyeli a gyerekeket. Nagyon óvatosan, anélkül, hogy kárt tenne bennük. Ha-ha-ha, ha-ha-ha... Nagyon óvatosan, anélkül, hogy kárt tenne bennük.”

Elhatározom, hogy felmegyek a létrán. Amikor belépek az óriás hatalmas száján, egy ember fogad, aki így szól hozzám:

– A gyerekek a csúszdán mennek tovább, a felnőttek a liftet használják.

Miközben egy átlátszó csőben ereszkedünk lefelé, a férfi tovább magyaráz. Kis idő múlva megjegyzem, hogy mostanra már a föld szintjén kellene lennünk. Ő azt feleli, hogy éppen most haladunk lefelé a nyelőcsövön, és hogy a test többi része a föld alatt van, nem úgy, mint a gyerekek óriása esetében, amely teljes egészében a föld fölött helyezkedik el.

– Igen, két Gargantua van egyben – folytatja. – Egy a gyerekeknek, és egy a felnőtteknek... Több méter mélyen vagyunk a föld alatt... Éppen elhagytuk a rekeszizmot, és hamarosan meg kell érkeznünk egy nagyon kellemes helyre... Nézze, kinyílik a lift ajtaja, és a gyomrot látjuk... Szeretne itt kiszállni? Amint látja, ez egy modern étterem, ahol a világ minden tájának étkeiből lehet válogatni. Azt válaszolom, hogy kíváncsi vagyok a test többi részére is. Így tovább ereszkedünk.

– Most az alhasban vagyunk – magyarázza kísérem, amint kinyitja az ajtót. – Ez a rész egyedülállóan díszített. A színüket változtató falak puhán bélelt üregeket formálnak. A terem közepén található központi tűz a generátor, amely az egész óriást ellátja energiával. A padokon megpihenhetnek a látogatók. A különböző pontokon elhelyezett oszlopok között bújócskázni is lehet... Az ember előbukkanhat mögülük, és elbújhat mögöttük. Annál mulatságosabb, minél több látogató vesz részt a játékban. Nos, itt hagyhatom, ha úgy kívánja. Ha távozni akar, csak közelítsen a lifthez, az ajtó kinyílik, és visszatérhet a felszínre. Minden önműködő... Csodálatos, nem gondolja?

A liftajtó bezárul, és én magamra maradok a helyiségben.

Olyan, mintha a tengerben lennék. Egy nagy hal úszik keresztül rajtam. Rájövök, hogy a korallok, az algák és a különböző élőlények megdöbbenően élethű hologramok. Leülök, és ráérsen figyelem a pihentető látványt. Hirtelen egy eltakart arcú emberi alakot látok előlépni a tűzből. Lassan közeledik felém. Nem messze tőlem megáll, és így szól:

– Jó napot! Én egy hologram vagyok. A férfiak és a nők a számukra ideális társat próbálják megtalálni bennem. Úgy vagyok beprogramozva, hogy olyan jellemzőkkel bírjak, amelyeneket ön

keres. De milyen legyek? Nem tehetek semmit anélkül, hogy ön tenne egy kis erőfeszítést. De ha megpróbálja, a központi számítógép dekódolja, felerősíti, továbbítja és újrakódolja az agyhullámain, majd újraalkotja a képet, és én így kialakíthatom az identitásomat.

– És mit kell tennem? – tudakolom.

– Azt javaslom – magyarázza az alak –, hogy a következő lépéseket kövesse: gondolja át, mi volt a közös azokban az emberekben, akikhez érzelmi szálak fűzték. Ne csak az arcukra vagy a testükre gondoljon, hanem a személyiségükre is. Például védelmezők voltak, vagy éppen ellenkezőleg, ön érezte szükségét, hogy védelmezze őket? (*) Bátrak voltak, félénkek, becsvágyók, csalfák, álmodozók vagy talán kegyetlenek? (*) És most: milyen közös kellemetlen, kifogásolható vagy negatív vonásaik voltak? (*) Mik voltak a pozitív jellemvonásaik? (*) Mennyiben hasonlított e kapcsolatok kezdete? (*) Mennyiben végződtek hasonlóan? (*) Próbáljon visszaemlékezni azokra az emberekre, akikkel szeretett volna kapcsolatot kialakítani, de nem sikerült. Miért nem sikerült? (*) Most figyeljen, felveszem azt az alakot, amelyre vágyik. Irányítson, és én tökéletesítem magam. Készen állok. Most gondoljon erre: Hogyan járok? Hogy vagyok felöltözve? Mit csinálok pontosan? Hogyan beszélek? Hol vagyunk most, és mit csinálunk? Nézd az arcom! (*) Nézz mélyen a szemembe, mert nem vagyok többé hologram, valódi lettem... Nézz mélyen a szemembe, és mondd el gyengéden, hogy mit látsz benne! (*)

Felállok, hogy megérintsem, de ő kitér előlem, és eltűnik egy oszlop mögött. Amikor odaérek, látom, hogy köddé vált. Ám ekkor gyengéd érintést érzek a vállamon, és valaki így szól:

– Ne nézz hátra! Elég, ha tudod, hogy nagyon közel vagyunk egymáshoz, és ennek köszönhetően világosabbá válhat, hogy mi az, amit keresel.

Miután elhallgat, megfordulok, hogy megnézzem, ki van mögöttem, de csak egy elsuhanó árnyat látok. Ezzel egy időben a központi tűz felmorajlik, és fellobbanó fénye elvakít.

Megértem, hogy ez a díszlet és a hologram teremtette meg a megfelelő közeget, hogy feltűnjön az ideális kép. Ez egy bennem lévő kép, amely egy pillanatra megérintett, és amely érthetetlen türelmetlenségem miatt kicsúszott a kezeim közül. Tudom, hogy közel került hozzám, és ez nekem elég. Ugyanakkor megértem, hogy a központi számítógép nem tudna kivetíteni olyan tapintható képet, mint amelyet a vállamon éreztem...

Visszatérek a lifthez. Kinyílik az ajtó, és egy gyerekdalt hallok: „Gargantua lenyeli a felnőtteket. Nagyon óvatosan, anélkül, hogy kárt tenne bennük. Ha-ha-ha, nagyon óvatosan, anélkül, hogy kárt tenne bennük!”

VI. Neheztelés

Éjszaka van. Egy nagyon régi városban vagyok, melyet keresztülszönek az utcákat összekötő hidak alatt futó kanálisok. Egy korlátnak támaszkodva letekintek a lassú folyású, zavaros víztömegre. Bár köd van, egy másik hídon emberek egy csoportját fedezem fel. Hangszerek halk hangját hallom, melyek szomorú-hamis éneket kísérek. A távoli harangok zúgása súlyos, panaszos hullámokban ér el hozzám.

A csoport elhaladt, a harangok elhallgattak.

Egy rézsút futó sikátorban beteges, neonszínű fények világítanak halványan.

Nekivágok a ködös városnak. A mellékutcákon és hidakon való céltalan bolyongás után egy nyitott területre érek. Egy négyszög alakú térre, amely üresnek tűnik. A kőlapokkal kirakott felület a tér egyik vége felé irányít, melyet nyugodt víztömeg borít.

Egy gyászkocsira emlékeztető csónak vár rám. Hogy elérjem, végig kell mennem két, asszonyokból álló, hosszú sor között. Fekete köpenyt viselnek, a kezükben fáklyát tartanak, és ahogy elhaladok közöttük, kórusban ezt szavalják: „Ó, Halál, kinek határtalan birodalma bárhol eléri az élőket! Tőled függ, milyen hosszú élet adatik nekünk. Örökké tartó álmod mindenkit elpusztít, mert senki sem menekülhet elsöprő erőd elől. Egyedül a te kezében az ítélet, amely feloldoz, senki sem képes szembeszállni dühöddel, és nincs könyörgés, mely eltérít szándékodtól.”

A csónakos besegít a csónakba, és állva marad mögöttem. Elhelyezkedem egy tágas ülésen. Észreveszem, hogy könnyedén a víz fölé emelkedünk. Aztán elindulunk, lebegve a mozdulatlan, nyílt tenger fölött, melynek végtelen tükrében visszaverődik a hold fénye.

Megérkezünk a szigetre. Az éjszakai fényben egy ciprusokkal szegélyezett, hosszú út válik láthatóvá. A csónak egy kissé ringva megpihen a vízen. Én kiszállok, a csónakos pedig közömbösen hátramarad.

Elindulok az úton a fák között, melyek sóhajtoznak a szélben. Tudom, hogy valaki figyel. Úgy sejttem, valaki vagy valami rejtőzik a közelben. Megállok. Egy fa mögül egy árny int magához lassú mozdulattal. Elindulok felé, és a közelébe érve egy síri lehetetet, a halál sóhajtságát érzem az arcomon:

– Segíts nekem! – suttogja az árny. – Tudom, azért jöttél, hogy kiszabadíts engem ebből a nyugtalan börtönből. Csak te teheted meg... Segíts nekem!

Az árny elmagyarázza, hogy ő az az ember, akire mélyen neheztelek. (*)

Majd, mintha olvasna a gondolataimban, hozzáteszi:

– Nem számít, hogy az a személy, akihez ez a mély neheztelés fűz, él-e vagy meghalt; mert a sötét emlékezet birodalma nem ismer határokat. Az sem számít – folytatja –, hogy a gyűlölet és a bosszúvágy gyermekkorod óta él-e a szívedben, vagy csak tegnap kezdődött. A mi időnk mozdulatlan, ezért mindig lesben állunk, hogy amikor csak lehetőség nyílik rá, különböző félelmekké átalakulva felbukkanjunk. Ezek a félelmek a mi bosszúnk azért, ami nap mint nap mérgező minket.

Amikor megkérdem, mit kellene tennem, egy holdsugár halványan megvilágítja az árny köpönyegbe

burkolt fejét. Azután a szellem engedi, hogy tisztán lássam őt, és felismerem az arcvonásait annak, aki a legmélyebben megsebzett. (*)

Olyan dolgokat mondok el neki, amiket még soha senkinek. A tőlem telhető legnagyobb őszinteséggel beszélek. (*)

Megkér, hogy gondoljam át újra a problémát, és mondjak el neki minden fontos részletet, gátlások nélkül, akkor is, ha a mondanivalóm bántó volna. Kihangsúlyozza, hogy ne hagyjak ki semmit, ami miatt neheztelést érzek, különben örökre fogoly marad. Megteszem, amire kér. (*)

Azonnal megmutatja az erős láncokat, melyek egy ciprusfához kötik. Habozás nélkül, egyetlen rántással szétszakítom a láncokat. Ekkor a köpeny üresen hull a földre, és ott marad szétterülve, miközben az árnyalak szertefoszlik a levegőben. A hangja a magasságba vész, ismerős szavakat ismételve:

– Most Isten veled! A fénybogár jelzi, hogy virrad, halványodik hatástalan tüze. Isten veled! Emlékezz rám!

Amint észreveszem, hogy közeledik a hajnal, megfordulok, hogy visszatérjek a csónakhoz, de előbb felveszem a lábamnál heverő köpönyeget. A vállamra terítem, és visszasietek. Ahogy közeledem a parthoz, néhány lopakodó árny szólít meg azt tudakolva, hogy visszatérek-e még más nehezteléseket is megszabadítani.

A tengerhez közel fehér lepelbe öltözött, fáklyát tartó asszonyok csoportját látom. A csónakhoz érve a köpönyeget a csónakosnak nyújtom. Ő az asszonyoknak adja át. Az egyikük meggyújtja; a köpeny fellángol, és gyorsan elég anélkül, hogy hamut hagyna. Ebben a pillanatban hatalmas megkönnyebbülést érzek, mintha őszintén megbocsátottam volna egy mély sérelmet. (*)

Beszállok a csónakba, amely most már modern motorcsónaknak látszik. Ellökjük magunkat a parttól, de a motort még nem indítjuk be. Hallom az asszonyok kórusát:

– Megvan az erőd, hogy felébreszd a kábultat, egyesítve a szívet a fejjel, megszabadítva az elmét az ürességtől, megtisztítva a belső tekintetet a homálytól és a feledéstől. Menj, áldott erő, igaz emlékezet, ki az életet a helyes irányba tereled!

A motor abban a pillanatban beindul, amint a nap megjelenik a tenger fölött a horizonton. A fiatal csónakos erős és derűs arcát figyelem, ahogy mosolyogva gyorsít a nyílt tenger felé.

Sebesen közeledünk a városhoz, könnyedén szeljük a hullámokat. A napsugarak aranyszínűre festik a város pompás kupoláit, és vidám galambrajok szállidosnak körülöttük.

VII. Az élet védelmezője

Hátamon lebegek egy tavon. A víz nagyon kellemes. Megerőltetés nélkül tudom elfordítani a fejem mindkét oldalra, és a kristálytisztá vizen át lelátok egészen a fenékgig.

Az ég ragyogó kék. Nagyon közel van hozzám a part, puha homokja szinte fehér. Ebben a védett kis öbölben tükörsima a víz.

A testem könnyedén lebeg, egyre jobban ellazul, és a jóllét kivételes érzése tölt el.

Egyszer csak elhatározom, hogy a hasamra fordulok, és harmonikus mozdulatokkal úszni kezdek, míg el nem érem a partot. Lassan kísétálok a vízből.

A táj trópusi. Datolya- és kókuszpálmákat látok, érzem a nap melegét és a könnyű szellő érintését a bőrömön.

A jobb oldalamon egyszer csak megpillantok egy barlangot. A közelében egy tiszta vizű patak csörgedezik. Megközelítem a barlangot, és egy női alakot pillantok meg odabent. A fején virágkoszorút visel. Látom csodálatosan szép szemét, de nem tudom megítélni, hány éves lehet. Mindenesetre az arca, melyről sugárzik a kedvesség és a mély tudás, nagy bölcsességet sejtet. Tovább szemlélem őt, miközben a természet elcsendesedik.

– Az élet védelmezője vagyok – szólal meg.

Félénken azt felelem, nem igazán értem, hogy ez mit jelent. Ebben a pillanatban meglátok egy kis őzgidát, ami megnyalja a nő kezét.

Az élet védelmezője behív a barlangba, és jelzi, hogy üljek le a homokra, arccal egy sima sziklafal felé. Így nem látom őt, de hallom, amint így szól:

– Lélegezz lágyan, és mondd el, mit látsz!

Elkezdok lassan és mélyen lélegezni. Ekkor a sziklafalon megjelenik előttem a tenger tiszta képe. Amikor levegőt veszek, a hullámok felszaladnak a partra. Amikor kifújom a levegőt, a hullámok visszahúzódnak. Ekkor a nő így folytatja:

– A testedben minden ritmus és szépség. Nagyon sokszor megtagadtad a tested anélkül, hogy megértetted volna, milyen csodálatos eszköz birtokában vagy, amelynek segítségével kifejezed magad a világban.

Ebben a pillanatban a sziklafalon különböző jelenetek tűnnek fel az életemből, amelyekben szégyent, félelmet és borzalmat éreztem a testem bizonyos jellemzői miatt. Egyik kép a másik után jelenik meg. (*)

Kényelmetlenül érzem magam, amikor ráébredek, hogy ő látja ezeket a jeleneteket, de azonnal megnyugszom. Azután hozzáteszi:

– Még betegségben és idős korban is hűséges társként kísér a tested, egészen az utolsó pillanatig. Ne tagadd meg őt, ha nem tudja kielégíteni minden szeszélyedet. Tartsd erőben és egészségben! Vigyázz rá, hogy jól szolgáljon, és csak a bölcsek tanácsára hallgass! Én, aki éltem minden korban, jól tudom, hogy a szépség eszménye örökké változó. Ha nem tartod a testedet a legjobb barátodnak, akkor szomorú és beteg lesz. Ezért teljességében el kell fogadnod őt. Ő az eszközöd, hogy kifejezd

magad a világban... Most szeretném, ha látnád a tested leggyengébb és legkevésbé egészséges részét.

Ekkor megjelenik a falon testem ezen részének képe. (*)

Az élet védelmezője ráhelyezi a kezét erre a területre, és én életet adó melegséget érzek. Energiahullámokat érzékelek, amelyek szétterjednek ezen a ponton, és megtapasztalom a testem mély és feltétel nélküli elfogadását. (*)

– Vigyázz a testedre, csak a bölcsek tanácsát kövesd, és ne sanyargasd olyan betegségekkel, amik csak a képzeletedben léteznek! Most menj, életerővel telve és békében!

Nyugodtan és egészségesen hagyom el a barlangot, és iszom a patak kristálytisza vizéből, amely az egész testemet életre kelti.

A nap és a szél simogatja a bőrömet. A fehér homokon át a tó felé sétálok, és amikor a vízhez érek, egy pillanatra meglátom az élet védelmezőjének tükörképét, amint kedvesen néz vissza rám a mélyből.

Bemegyek a vízbe. A testem határtalan, nyugodt menedék. (*)

VIII. A mentő cselekedet

Egy nagy autópályán száguldunk. A sofőr mellett ülök, akit még sohasem láttam. A hátsó ülésen két nő és egy férfi ül, de őket sem ismerem. A körülöttünk lévő autók olyan veszélyesen közlekednek, mintha vezetőik részegek vagy őrültek lennének. Nem tudom biztosan, hogy napkelte van-e vagy napnyugta. Megkérdezem az utastársamat, mi történik. A szeme sarkából rám pillant, és ismeretlen nyelven válaszol:

– Rex voluntas!

Bekapcsolom a rádiót, amelyből hangos recsegés és interferenciahangok hallatszanak. De még így is hallok egy gyenge, fémes hangot, mely gépiesen ismétli: „Rex voluntas... Rex voluntas... Rex voluntas...”

A kocsik lelassítanak, és az út szélén sok felborult járművet látok, körülöttük tűz terjed. Megállunk, otthagyjuk az autót, és a mező felé rohanunk a lavinaként előrenyomuló, rémült embertömegben. Hátranézek, és a füstben, a lángok között sok szerencsétlent látok, akik halálos csapdába estek, de a megvadult, fejvesztve menekülő tömeg engem is futásra kényszerít. Ebben a tébolyban hasztalan próbálok elérni egy anyát, aki gyermekét védi, miközben a tömeg átgázol rajta, és sokan elesnek. Ahogy a káosz és az erőszak szétterjed, elhatározom, hogy egy kissé rézsút haladva elválok a tömegtől. Elindulok egy emelkedőn, mely megállásra készíti majd a tébolyult sokaságot. A sérültek közül többen is megragadják a ruhámat, ami cafatokra szakad. De látom, hogy a tömeg ritkul.

Végül sikerül kiszabadulnom, és kifulladásig folytatom az utam felfelé. Megállok egy pillanatra, és látom, hogy a tömeg az ellenkező irányba rohan, azt gondolva, hogy lefelé gyorsabban kimenekülhetnek ebből a helyzetből. Rémülten veszem észre, hogy egy szakadék felé tartanak. Teli torokból kiabálok, hogy legalább a hozzám közel lévőket figyelmeztessem a közelgő katasztrófára. Erre egy ember kiválik a tömegből, és szaladni kezd felém. A ruhája szakadt, testét sebek borítják, de én mégis nagyon örülök, hogy megmenekült. Amikor odaér hozzám, megragadja a karomat, kiabál, mint egy őrült, és lefelé mutogat. Nem értem a nyelvet, amin beszél, de azt hiszem, meg akar menteni valakit, és a segítségemet kéri. Azt mondom, várjon egy kicsit, mert ez ebben a pillanatban lehetetlen... Tudom, hogy nem ért engem. Kétségbeesése megrendít. Ekkor a férfi megpróbál visszafordulni, de én elgáncsolom. Keservesen nyöszörög a földön. Én azonban megértem, hogy mind az életét, mind a lelkiismeretét megmentettem, hiszen ő megpróbált segíteni valakin, de megakadályozták.

Megyek tovább felfelé, és egy szántóföldre érkezem. A talaj laza és barázdált a nemrégiben erre járt traktor nyomán. A távolból fegyverropogást hallok, és azt hiszem, tudom, mi történik. Sietve otthagynom ezt a helyet. Egy idő után megállok. Minden csöndes. A város irányába nézek, és vészjósló villanást látok.

Érzem, hogy a föld hullámzik a lábam alatt, és a mélyből feltörő moraj földrengésre figyelmeztet. Hamarosan elveszítem az egyensúlyom, és elesem. Összegömbölyödve fekszem a földön az oldalamon, de az eget kémlelem, és nagyon szédülök.

A rengés megszűnik. Hatalmas holdat látok az égen, amelyet mintha vér borítana.

Elviselhetetlen hőség van, és a levegő, amit belélegzek, marja a torkom. Továbbra sem tudom, hogy hajnalodik-e, vagy az éjszaka közeledik...

Ülök a földön, és erősödő zúgást hallok. Kisvártatva repülők százai mint gyilkos rovarok borítják be az eget, majd eltűnnek egy ismeretlen cél felé.

Nem messze meglátok egy nagy kutyát, ami a holdat bámulja, és úgy vonít, mint egy farkas. Odahívom magamhoz. Az állat félénken közelít, majd megáll mellettem. Gyengéden simogatom felborzolódó szőrét. Érzem, hogy időről időre remegés fut végig a testén. Elhúzódik tőlem, és otthagyt. Felállok, és követem. Göröngyös terepen haladunk, majd egy patakhoz érünk. A szomjas állat a vízhez szalad, és mohón inni kezd, de rögtön visszahőköl, és összeesik. Odamegyek hozzá, megérintem, és tudom, hogy elpusztult.

Újabb földrengést érzek, és félek, hogy elveszítem az egyensúlyom, de a rázkódás végül megszűnik. Megfordulok, és messze az égen megpillantok négy hatalmas felhőt, melyek tompa mennydörgés kíséretében közelednek. Az első fehér, a második vörös, a harmadik fekete, a negyedik sárga. A felhők négy felfegyverzett lovasra hasonlítanak, akik a vihar hátán vágatnak át az égen, és minden életet elpusztítanak a földön.

Menekülni kezdek a felhők elől. Tudom, hogy ha az eső utolér, megfertőződöm. Rohanok tovább, de hirtelen egy hatalmas alak terem előttem. Egy óriás állja utamat, és fenyegetően forgatja tűzkardját. Odakiáltom neki, hogy tovább kell mennem, mert radioaktív felhők közelednek. Azt feleli, hogy ő egy robot, akit azért állítottak ide, hogy megakadályozza az ártalmas emberek áthaladását. Hozzáteszi, hogy lézerrel van felfegyverkezve, és figyelmeztet, ne próbáljak közelebb menni. Látom, hogy az óriás két nagyon különböző teret választ el egymástól: az egyik, ahonnan jövök, kietlen és halott, a másik tele van élettel és burjánzással.

Azt kiáltom az óriásnak:

- Be kell hogy engedj, mert jót cselekedtem!
- Mi az a jó cselekedet? - kérdezi a robot.
- Az egy építő cselekedet, amely együttműködik az élettel - válaszolom.
- Hát jól van - feleli. - És mi jót tettél?
- Megóvtam egy emberi lényt a biztos haláltól, és ráadásul a lelkiismeretét is megmentettem.

Az óriás azonnal félreáll az útból, én pedig beugrom a védett területre abban a pillanatban, hogy elered az eső.

Szemben egy tanyát látok, nem messze tőlem a gazda háza. Az ablakból lágy, sárga fény világít. Most látom csak, hogy hajnalodik.

Ahogy a házhoz érek, egy kemény külsejű, de jóságos arcú parasztember invitál beljebb. Bent népes családja készülődik a napi teendőkre. Leültetnek az egyszerű és tápláló ételekkel megrakott asztalhoz. Hamarosan tiszta forrásvizet iszom. Körülöttem gyerekek szaladgálnak.

- Ezúttal - közli a vendéglátóm - megmenekült. De ha legközelebb át kell lépnie az élet és a halál határát, miféle belső egységet tud majd felmutatni?

Furcsának találom a kérdését, ezért megkérem, hogy magyarázza el.

– Próbáljon meg felidézni az életéből olyan cselekedeteket – tesz eleget a kérésnek –, melyeket jótéteményeknek is nevezhetünk. Természetesen nem olyan jótéteményekről beszélek, amelyekért az ember vár valamit cserébe. Csak azokra emlékezzen, melyekről úgy érezte, hogy amit tett, az a legjobb volt mások számára... Ilyen egyszerűen. Három percet adok, hogy áttekintse az életét, és felismerje, milyen belső szegénység lakozik magában, kedves barátom. Egy utolsó jótanács: ha vannak gyermekei vagy más szerettei, ne tévessze össze azt, amit kíván nekik, azzal, ami a legjobb a számukra.

Ezután az övével együtt kimegy a házból. Magamra maradok, hogy elmélkedjek a gazda javaslatán.

(*)

Néhány perc múlva a férfi bejön, és így szól:

– Most már látja, milyen üres belül. És ha nem üres, annak az az oka, hogy össze van zavarodva. Vagyis mindenképpen üres belül. Hadd adjak magának egy tanácsot, és fogadja meg, mert ez az egyetlen, ami a későbbiekben hasznára válik. Mától kezdve ne hagyja, hogy akár egyetlen napja is elteljen anélkül, hogy tartalommal töltené meg az életét!

Elbúcsúzunk. Hallom, hogy a távolból még utánam kiált:

– Mondja el az embereknek, amit maga már tud!

Magam mögött hagyom a tanyát, és a városom irányába indulok.

Ma ezt tanultam: amikor az ember csak a saját érdekeire és személyes problémáira gondol, a halált hordozza a lelkében, és minden, amit megérint, meghal vele együtt.

IX. Hamis remények

Megérkezem a helyre, amit valaki ajánlott. Az orvos háza előtt állok. Kis tábla figyelmeztet: „Ön, ki itt belép, hagyjon fel minden reménnyel!”

Becsengetek, kinyílik az ajtó, és egy nővér beenged. Egy székre mutat, és én leülök. Ő egy asztal mögött foglal helyet, velem szemben. Fog egy papírlapot, befűzi az írógépbe, majd kérdezgetni kezd:

– Neve?

Válaszolok.

– Kora? ... Foglalkozása? ... Családi állapota? ... Vércsoportja?

A lap kitöltését a családomban előfordult betegségek felsorolásával folytatja.

Beszámolok neki arról, milyen betegségeim voltak. (*)

Azonnal felidézem a gyerekkorom óta engem ért szerencsétlenségeket. (*)

Rám szegezi a tekintetét, és lassan megkérdezi:

– Priusza?

Kissé nyugtalanul válaszolok.

Amikor azt kérdezi: „Mik a reményei?”, abbahagyom az engedelmes válaszolgatást, és magyarázatot kérek. Ő nem jön zavarba, úgy mered rám, mint egy rovarra, és így felel:

– A remények, azok remények! Úgyhogy feleljen, de gyorsan, mert a barátommal van találkozóm.

Felállok a székből, egy rántással kitépem a lapot az írógépből, darabokra tépem, és a fecniket egy szemeteskosárba dobom. Sarkon fordulok, és az ajtóhoz megyek, amelyen bejöttem, de nem tudom kinyitni. Leplezetlen ingerültséggel a nővérre ripakodom, hogy nyissa ki. Ő nem válaszol. Megfordulok, és látom, hogy a szoba üres.

Sietve a másik ajtóhoz lépek, feltételezve, hogy az a rendelőbe vezet. Azt hiszem, ott találok majd az orvost, akinek el fogom mondani a panaszaimat. Azt is hiszem, hogy ezen az ajtón át menekült el ez a nagyszerű nővér. Kinyitom, és csaknem beleütközöm egy falba.

– Egy fal az ajtó mögött. Micsoda kiváló ötlet...!

Visszarohanok az előző ajtóhoz, amely most kinyílik, de megint egy falba ütközöm, amely elállja az utamat.

Ekkor egy férfi hangját hallom egy hangszórón keresztül.

– Mik a reményei?

Lélekjelenléteimet visszanyerve azt válaszolom, hogy felnőttek vagyunk, és érthető módon leginkább abban reménykedem, hogy kikerülök ebből a nevetséges helyzetből. Ő így felel:

– A tábla a bejárat melletti falon figyelmezteti azt, aki itt belép, hogy hagyja maga mögött minden reményét.

Az egész helyzet egy groteszk viccnek tűnik, úgyhogy leülök, és várom a fejleményeket.

– Kezdjük előlről! – így a hang. – Biztosan emlékszik, milyen sok mindenben reménykedett gyerekkorában. Idővel azonban rájött, hogy ezek a remények sohasem fognak beteljesülni. Így hát

feladta azokat a szép terveket... Emlékezzen! (*) Később – folytatja a hang – valami hasonló dolog történt, és bele kellett törődnie, hogy a vágyai nem teljesülnek... Emlékezzen! (*) Végül, még ebben a pillanatban is vannak reményei. Nem arról a reményről beszélek, hogy kikerül ebből a szorult helyzetből, hiszen ez a színpadi trükk már eltűnt. Másról beszélek. A jövővel kapcsolatos reményeiről beszélek. (*) Ezek közül melyek azok, amelyekről titkokban maga is tudja, hogy sosem fognak beteljesülni? Gondolja át őszintén! (*)

Nem élhetünk remények nélkül. De ha tudjuk, hogy a reményeink hamisak, nem tarthatjuk fenn őket örökre, mert előbb vagy utóbb az egész kudarchoz és válsághoz vezet. Ha mélyen magába tudna nézni, és eljutna azokig a reményekig, amelyekről tudja, hogy nem fognak beteljesülni, és ráadásul megtenné azt az erőfeszítést is, hogy itt hagyja őket örökre, közelebb kerülne a valósághoz. Úgyhogy fogjunk neki még egyszer...! Keresse meg a legmélyebb reményeit! Azokat, amelyekről úgy érzi, soha nem fognak valóra válni. Legyen óvatos, ne hibázzon! Vannak dolgok, amelyek lehetségesnek tűnnek, ezeket hagyja! Csak azokkal foglalkozzon, amelyek nem fognak beteljesülni. Gyerünk, keresse őket a legnagyobb őszinteséggel, még akkor is, ha ez egy kicsit fájdalmasnak bizonyul. (*)

Amikor elhagyja ezt a szobát, határozza el, hogy itt hagyja őket örökre! (*)

És most fejezzük be a munkát. Most vizsgálja meg azokat az egyéb fontos reményeket, amelyeket megvalósíthatónak tart. Segítek önnek: Csak aszerint irányítsa az életét, amit lehetségesnek hisz, vagy amiről valóban azt érzi, hogy beteljesülhet. Nem számít, ha aztán nem sikerülnek a dolgok, mert végül is irányt adtak a cselekedeteinek. (*)

Most befejeztük. Ugyanúgy jut ki, ahogyan bejött. Siessen, mert a titkárnőmmel kell találkoznom!

Fölállok. Teszek néhány lépést, kinyitom az ajtót, és kilépek. Ahogy a táblára nézek, ezt olvasom: „Ön, ki itt kilép, hagyjon itt minden hamis reményt!”

X. Az ismétlődés

Éjszaka van. Egy gyengén megvilágított, szűk sikátorban sétálok. Senkit sem látok. De a ködön átszűrődik egy távoli fény. Lépteim vészjóslóan visszhangoznak. Egyre gyorsabban haladok, hogy mielőbb elérjem a következő utcai lámpát.

Ahogy odaérek, megpillantom egy ember körvonalait. Az alak két-három méterre áll tőlem. Egy öregasszony az, félig eltakart arccal. Egyszer csak elhaló hangon azt tudakolja, mennyi az idő. Az órára pillantok, és azt felelem:

– Hajnali három óra van.

Gyorsan továbbmegyek, újra elmerülök a ködben és a sötétségben, és alig várom, hogy elérjem a következő lámpát a távolban.

Ott megint meglátom az asszonyt. Az órára tekintek: fél hármat mutat. Elkezdek futni a következő utcai lámpa felé, és közben visszanézek. Megbizonyosodom róla, hogy valóban magam mögött hagytam az alakot, aki mozdulatlanul áll a távolban. Futva érkezem a következő lámpához, és látom, hogy megint ott vár rám. Az órára nézek: két óra van.

Eszeveszett rohanásba kezdek, sorra tűnnek el mellettem az utcai lámpák és az öregasszonyok. Végül nem bírom tovább szusszal, kimerülten megállok félúton. Az órára pillantok, és a számlapján az öregasszony arcát látom. Megértem, hogy eljött a vég...

Mindennek ellenére megpróbálok értelmezni a helyzetet, és azt kérdezgetem magamtól: Mi elől menekülök? ... Mi elől menekülök? Az elhaló hang válaszol:

– Mögötted vagyok, és előtted vagyok. Ami volt, az lesz. De nagyon szerencsés vagy, hogy meg tudtál állni, hogy egy pillanatig elgondolkozz. Ha ezt most megoldod, kijuthatsz a saját csapdádból.

(*)

Kábultnak és fáradtnak érzem magam. Ennek ellenére azt gondolom, hogy van kiút. Valami arra készítet, hogy életem számos kudarcélményére emlékezzek. Elkezdem felidézni gyermekkorom első kudarcait. (*)

Utána fiatalságom kudarcait. (*)

Majd a közelmúlt kudarcait is. (*)

Rájövök, hogy ezek a jövőben is ismétlődni fognak, egyik kudarc a másik után. (*)

Minden bukásomban volt valami hasonló: nem volt rendszer abban, amit tenni akartam. Zavaros vágyaim voltak, amelyekről végül kiderült, hogy ellentmondanak egymásnak. (*)

Észreveszem, hogy még ma is sok olyasmit akarok elérni a jövőben, ami ellentmondásos. (*)

Nem tudom, mit kezdjek az életemmel, mégis sok zavaros vágy hajt. Igen, félek a jövőtől, és nem szeretném, ha a korábbi kudarcaim megismétlődnének. Itt, a ködös sikátorban, a halovány fényű utcai lámpák között megbénult az életem.

Váratlanul fény gyúl egy ablakban, és valaki odakiált nekem:

– Szüksége van valamire?

– Igen – válaszolom –, ki kell jutnom innen.

– Ó, nem... Egyedül nem lehet kijutni innen.

– Akkor mutassa meg, hogy hogyan lehet!

– Nem tehetem. És különben is, ha tovább kiabálunk, felébresztjük az összes szomszédot. A szomszédok álmával nem játszik az ember! Jó éjszakát!

A fény kialszik. Mélységes vágy hatalmasodik el rajtam: ki kell jutnom ebből a helyzetből. Rájövök, hogy az életem csak akkor fog megváltozni, ha találok egy kiutat. Úgy tűnik, hogy ez a sikátor vezet valahova, de az nem más, mint a születéstől a halálig tartó ismétlődés. Egy hamis értelem. Egyik lámpától a másikig, míg egyszer végleg elfogy minden erőm.

Balra irányjelző táblát veszek észre nyilakkal és felirattal. A sikátor felé mutató nyílon ez áll: „az élet ismétlődése”. Egy másik táblán ez: „az élet megsemmisítése”. A harmadikon pedig ez: „az élet építése”. Egy pillanatig elgondolkodom. (*)

Abba az irányba indulok, amerre a harmadik nyíl mutat. Ahogy elhagyom a sikátort, és egy széles, fényesen kivilágított sugárútra jutok, az az érzésem támad, hogy döntő fontosságú felfedezés vár rám.

XI. Az utazás

Folytatom az utam felfelé a hegyi ösvényen. Megállok egy pillanatra, és hátranézek. Egy folyó keskeny csíkját és egy ligetszerű területet látok a távolban. Még távolabb a vörös sivatag belevész az alkonyi ködbe. Teszek még néhány lépést, az ösvény elkeskenyedik, végül eltűnik. Tudom, hogy a fennsíkig hátra van még az utolsó, legnehezebb útszakasz. A hó alig akadályozza a lépteimet, így folytatom az emelkedést.

Sziklafalhoz érkezem. Alaposan szemügyre veszem, és felfedezek rajta egy hasadékot, amelyen fel lehet kapaszkodni. Mászni kezdek, bakancsokkal a kiszögellésekre lépek. Hátammal nekifeszülök a hasadék egyik oldalának, az egyik könyökömmel és a másik karommal tolom magam felfelé. A hasadék elszűkül. Fel-, majd lenézek. Félúton vagyok. Egyik irányba sem lehet elmozdulni. Változtatok a testhelyzetemen, arccal a sziklafal felé, teljesen rálapulok a síkos felületre. Erősen megvetem mindkét lábamat, és nagyon lassan nyújtom felfelé az egyik karomat. Nedves leheletem visszaverődik a szikláról. Ujjaimmal tapogatózom, nem tudom, hogy találok-e kapaszkodót. Óvatosan kinyújtom a másik karomat is. Érzem, hogy elvesztem az egyensúlyomat. A fejem lassan eltávolodik a sziklától, majd az egész testem követi. Már-már hanyatt zuhanok... De találok egy kis mélyedést, amelybe ujjaimmal erősen belekapaszkodom. Egyensúlyomat visszanyerve nehézség nélkül folytatom a mászást az utolsó szakaszon.

Végre felérek. Felegyenesedem. Egy végtelen mező terül el előttem. Néhány lépést teszek előre, majd megfordulok. A mélység felé már éjszaka van; a síkság irányában a nap utolsó sugarai változatos színekben illannak el. Miközben összehasonlítom e kétféle teret, éles hangot hallok. Felnézek, és egy fényes korongot látok, amely köröket ír le a fejem fölött, majd ereszkedni kezd. Nagyon közel ér földet. Belső hívásnak engedelmeskedve, habozás nélkül közelítek felé. Belépek a belsejébe, és úgy érzem, mintha langyos légfüggönyön haladnék át. A testemet azonnal könnyebbnek érzem. Átlátszó buborékban vagyok, melynek lapos az alja.

Mintha egy hatalmas gumiszalaggal lőnének ki bennünket, egyenesen felrepülünk. Azt hiszem, a Béta Hydris felé tartunk, vagy talán az NGC 3621 galaxis felé.

Futólag még látom a naplementét a síkságon. Gyorsan emelkedünk felfelé, az égbolt elsötétül, a Föld egyre távolodik. Érzem, hogy a sebességünk növekszik. A tiszta fényű csillagok fokozatosan színt váltanak, majd végül eltűnnek a teljes sötétségben.

Előttünk egyetlen aranyszínű fénypontot látok, amely növekszik. Oda tartunk. Most már látszik, hogy egy hatalmas gyűrű az, ami egy nagyon hosszú, átlátszó alagútban folytatódik. Hirtelen megállunk. Egy nyitott területen szállunk le. Átmegek a langyos légfüggönyön, és kilépek a buborékból. Átlátszó falak között találok magam, és amikor áthaladok rajtuk, színek dallamos variációit hozzák létre.

Továbbmegek, amíg egy sík területre nem érek. A közepén egy hatalmas, mozgó tárgyat látok, melyet lehetetlennek tűnik megragadni a tekintetemmel, mert bármely irányban követem a felületét, pillantásom végül mindig elmerül a belsejében. Szédülök, és elfordítom a tekintetemet.

Megpillantok egy embernek tűnő alakot. Az arcát nem látom. Kinyújtja felém a kezét, melyben ragyogó gömböt látok. Közelebb lépek hozzá, teljes elfogadással átveszem tőle a gömböt, és a homlokomra helyezem. (*)

Ekkor a tökéletes csendben érzem, hogy valami új kel életre bennem. Egymást követő hullámok és növekvő erő árasztja el a testemet, miközben mély öröm tölti el egész lényemet. (*)

Tudom, hogy az alak szavak nélkül így szól hozzám: „Térj vissza a világba, fénylő homlokoddal és fénylő kezeiddel!” (*)

Így hát elfogadom a sorsomat. Azután a buborék, a gyűrű, a csillagok, majd a mező és a sziklafal. (*)

Végül az ösvény és én, az alázatos zarándok, aki visszatér a népéhez.

Fénnyel telve térek vissza az órákhoz, a hétköznapiakhoz, az ember fájdalomához és egyszerű öröméhez.

Én, aki két kezemmel adok, amit tudok, aki bántást vagy testvéri üdvözlést kapok, a szívnek énekelek, amely a legsötétebb mélységből született újjá a várva várt Értelem fényében.

XII. A fesztivál

Egy ágyon fekszem, azt hiszem, egy kórteremben. Gyengén hallom egy rosszul elzárt csap csöpögését... Megpróbálom megmozdítani a fejemet és a végtagjaimat, de nem reagálnak. Nagy erőfeszítéssel sikerül nyitva tartanom a szemem.

Mintha valaki azt mondaná mellettem állva, hogy szerencsére túl vagyok minden veszélyen... És most már csak pihenés kérdése. Érthetetlen módon e zavaros szavak hallatán nagy megkönnyebbülést érzek. Érzem, ahogy bénult, nehéz testem egyre jobban elernyed.

A mennyezet fehér és sima. Minden vízcsepp, amit hallok, fény sugárként villan fel a felszínén. Egy vízcsepp, egy fény sugar. Aztán a következő. Aztán sok vonal, majd hullámvonal. A mennyezet a szívdobogásom ritmusát követve változik. Lehet, hogy ez a szemem ereinek hatása, ahogy pulzál bennük a vér. A ritmus egy fiatal arcot rajzol ki.

– Hé, te! – szólít meg. – Nem jössz?

– Dehogynem – gondolom magamban –, miért is ne?

... Elöttem egy zenei fesztivál zajlik, és a hangszerek hangja elárasztja fénnel a hatalmas teret, melyet fű és virágszőnyeg borít.

Fekszem a mezőn, és nézem a színpadot. Körülöttem hatalmas embertömeg, de örömmel látom, hogy nincsenek összezsúfólódva, mert sok hely van. A távolban megpillantom néhány gyermekkori barátomat. Látom, hogy jól érzik magukat.

Tekintetem egy virágra szegezem, amely a szárhoz egy vékony, áttetsző felületű nyéllal kapcsolódik, melynek ragyogó zöld színe a belseje felé sötétedik. Kinyújtom a kezem, az ujjaim végigfutnak a fényes, üde száron, az apró dudorok a felszínén alig törnek meg simaságát. Feljebb haladva a smaragd zöld levelek között elérek a szirmokig, amelyek sokszínű robbanásban nyílnak. Szirmok egy ünnepélyes katedrális rózsablakán, szirmok, akár a rubin, szirmok, akár a lánggra kapó máglya tüze... És a színek e táncában úgy érzem, mintha a virág az én részemként élne. (*)

A virág az érintésemtől megremegve elejt egy álmos harmatcseppet, ami ott kapaszkodott egy levél végén. Az ovális harmatcsepp vibrál, majd megnyúlik, és az űrben ismét kigömbölyödve esik végtelen ideig. Esik, esik a határtalan térben. Végül egy gomba kalapjára érkezik, nehéz higanyként gurul le rajta egészen a pereméig. Ott, a szabadság mámorában legördül egy kis tócsába, viharos hullámvást keltve, amely eláraszt egy márvány kavicsszigetet. (*)

Felnézek, és megpillantok egy aranyszínű méhecskét, ami kortyolni jön a virágból. És az élet e féktelen, spirális áramlásában visszahúzómszom tiszteletlen kezemet ettől a káprázatos tökéletességtől. A kezem... Döbbenet nézem, mintha először látnám. Forgatom, behajlítom és kinyújtom az ujjaimat, látom az egymást keresztező vonalakat a tenyeremen, és megértem, hogy a világ összes útja összefut rajta. Úgy érzem, hogy a kezem és a rajta futó mély barázdák nem tartoznak hozzám, és köszönetet mondok a bensőmben azért, hogy nem birtoklom a testem.

Elöl folytatódik a fesztivál, és tudom, hogy a zene összeköt engem azzal a fiatal lánnyal, aki a ruháját nézegeti, és azzal a fiatalemberrel, aki egy fának támaszkodva simogat egy kék macskát. Tudom,

hogy ugyanezt átéltem már egyszer, láttam a fa egyenetlen körvonalát, és a testek térbeli kiterjedésének különbségeit. Egyszer már felfigyeltem ezekre a vörössessárga felhőkre, melyek lágy alakja kartonkivágásként rajzolódik ki a makulátlan kék égen. És ezt az időtlen érzést is átéltem már, amikor a szemem mintha nem létezne, mert mindent olyan tisztán lát, mintha nem a mindennapi tekintettel nézne, amely elhomályosítja a valóságot. Úgy érzem, hogy minden él, és minden jól van... És hogy a zenének és a dolgoknak nincs neve, és semmi sem tudja igazán megnevezni őket. (*)

A körülöttem repkedő bársonypillangókban felismerem az ajkak melegségét és a boldog álmok törékenységét. A kék macska közelebb jön hozzám. Felfogok valami nyilvánvalót: a macska magától mozog, vezetékek és távirányítás nélkül. Magától mozog, és ez megdöbben. Tudom, hogy tökéletes mozdulataiban és gyönyörű sárga szeme mögött élet van, minden más csak álca, mint a fa kérge, a pillangók, a virág, a higanyos vízcsepp, a kartonszerű felhők és az összefutó utak a kezemen. Egy pillanatra mintha valami univerzálissal lépnék kapcsolatba. (*)

... Ám egy halk hang félbeszakít, épp mielőtt átlépnék egy másik tudatállapotba.

– Azt hiszi, hogy a dolgok így vannak? – suttogja az ismeretlen női hang. – Tudja meg, hogy nem így, és nem is másképp. Hamarosan visszatér szürke világába, amely mélység nélküli, öröm nélküli, tartalom nélküli. És azt fogja gondolni, hogy elveszítette a szabadságát. Most nem ért engem, mert nem képes úgy gondolkodni, ahogy szeretne. A szabadságának e látszólagos állapotát csak a kémia okozza. Ez sok ezer emberrel történik, akiket tanácsokkal látok el. Minden jót!

Ezzel a barátságos nő eltűnik. Az egész táj elkezd forogni egy világosszürke spirálban, mígnem újra megjelenik a hullámzó plafon. Hallom a csöpögő vízcsapot. Tudom, hogy egy szobában fekszem. Érzem, hogy eltompult érzékeim lassan felélednek. Megpróbálom megmozdítani a fejemet, és ezúttal sikerül. Azután a végtagjaimat. Nyújtózkodom, és megállapítom, hogy tökéletesen jól vagyok. Megerősödve ugrom ki az ágyból, mintha évekig pihentem volna.

A szobaajtóhoz megyek, és kinyitom. Egy folyosón találok magam. Gyorsan az épület kijárata felé indulok. Odaérve egy nagy, nyitott kaput látok, amelyen sokan járnak ki és be. Lemegyek néhány lépcsőfokot, és az utcára érkezem.

Korán reggel van. A falióra nézek, és rájövök, hogy sietnem kell. Egy ijedt macska szalad át az úton a gyalogosok és a járművek között. Figyelem, ahogy fut, és anélkül, hogy tudnám, miért, azt mondom magamnak: létezik egy másik valóság, amit a szemem nem lát mindennap.

XIII. A halál

Azt hiszem, egy színházban vagyok. Teljes a sötétség. Lassan kigyúlnak a fények, és lám, itt állok a színpadon.

A díszlet filmbe illő. Amott égő fáklyákat látok, hátul egy hatalmas, kétkarú mérleget. A mennyezet valószínűleg boltíves, és nagyon magas lehet, mivel nem látom, hol ér véget. A színpad közepe táján sziklafalakat, fákat és mocsarat fedezek fel. Lehet, hogy az egész sűrű dzsungelben folytatódik. Mindenfelé lopakodó emberi alakok.

Hirtelen két csuklyás alak ragadja meg a karomat. Aztán egy mély hang szólít meg:

– Honnan jössz?

Nem tudom, mit feleljek, úgyhogy azt mondom, „bentről” jövök.

– Mi az, hogy „bent”? – tudakolja a hang.

Megpróbálok válaszolni:

– Mivel én bent lakom a városban, a vidék „kint” van. A vidéken élőknek pedig a város van „kint”. Én a városban élek, vagyis „bent”, ezért mondom, hogy „bentről” jövök, és most „kint” vagyok.

– Badarság! Te belépsz a mi birodalmunkba, tehát „kívülről” jössz. Ez itt nem a vidék, hanem a te „bensőd”. Talán nem azt gondoltad, hogy ez egy színház? Beléptél a színházba, ami a városodban van. A város, ahol élsz, a színházon kívül van.

– Nem – felelem –, a színház része a városnak, ahol élek.

– Ide figyelj, te arcátlan – szól a hang –, vessünk véget ennek a nevetséges vitának! Először is közlöm veled, hogy már nem a városban élsz. A városban éltél, de a „belső” és „külső” tered a múltban maradt. Így hát most egy másik téridőben vagy. Ebben a dimenzióban másként működnek a dolgok.

Ebben a pillanatban egy öreg bácsika tűnik fel előttem, jobb kezében egy tartállyal. Ahogy odaér hozzám, a másik kezével a testembe nyúl, mintha az vajból volna. Először kivesszi a májamat, és az edénybe helyezi. Ezután a vesém, a gyomrom, majd a szívem következik, végül pedig minden szakértelem nélkül kirámol belőlem mindent, amit csak talál, míg a tartály túl nem csordul. Ami engem illet, semmi különöset nem érzek. Az alak megfordul, belső szerveimet a mérleghez viszi, és az egyik serpenyőbe helyezi, amely így a földig süllyed. Arra gondolok, hogy egy hentesüzletben vagyok, ahol az állati húsdarabokat a vevők szeme láttára mérik le. És tényleg, egy kosarat cipelő asszony valóban megpróbálja megszerezni a belső szerveimet, de az öregúr rákiált:

– Mit művel?! Ki engedte meg, hogy elvigye ezeket a belsőségeket?

Az öreg ezután felkapaszkodik egy kis létrán a mérleg üres serpenyőjéhez, és beletesz egy bagolytollat.

A hang ismét megszólal:

– Most, hogy meghaltál, és leszálltál az árnyékvilág küszöbéhez, azt mondod magadnak: „Lemérik a belső szerveimet.” És igazad van. Lemérni a zsigereidet annyi, mint lemérni a tetteidet.

A mellettem álló csuklyás figurák eleresztik a karom, és én lassan elindulok, anélkül, hogy tudnám,

pontosan hová.

A hang így folytatja:

– A zsigereid a pokol tüzén égnek. A tűz őrzői mindig éberek, és távol tartják tőled mindazokat, akikre vágysz.

Észreveszem, hogy a hang vezeti a lépteimet, és a színpad minden sugallatának hatására átalakul.

A hang így szól:

– Először megadod az öröknek, ami jár nekik. Aztán belépsz a tűzbe, és emlékezni fogsz minden szenvedésre, amit a szeretet kötelékében másoknak okoztál. (*)

Bocsánatot kérsz azoktól, akikkel rosszul bántál, és csak akkor lépsz ki a tűzből, amikor megbékéltél. (*)

Most szólíts mindenkit név szerint, akit megbántottál, és könyörögj nekik, hogy láthasd az arcukat.

Ha megengedik, figyelmesen hallgasd a tanácsukat, mert az olyan halk, akár egy távoli fuvallat. (*)

Őszintén adj hálát, és indulj tovább vezetőd fáklyáját követve! A vezető sötét folyósokon visz keresztül, míg elértek a kamrába, ahol azoknak az árnyait őrzik, akikkel létezésed során erőszakos voltál. Őket mindnyájukat ugyanabban a szenvedéssel teli helyzetben találsz, amelyben egy nap hagytad őket. (*)

Kérj tőlük bocsánatot, békéld meg, és csókold meg őket egytől egyig, mielőtt továbbmész! (*)

Kövess a vezetődet, aki tudja, hogyan vigyen téged azokra a helyekre, ahol zátonyra futott az életed, a visszafordíthatatlanul megdermedt dolgokhoz. Ó, nagy veszteségek világa, melyben mosoly, bűbáj és remény a koloncód és kudarcod! Elmélkedj kudarcaid hosszú láncolatán, és ehhez kérd meg a vezetődet, hogy lassan világítsa meg mindezeket az illúziókat! (*)

Békéld meg magaddal, bocsáss meg magadnak, és neved! Azután meglátod, az álmok szarukapuján át feltámad a szél, amely elfújja a semmibe képzeletbeli kudarcaid porát. (*)

Hirtelen az egész színtér átalakul, és egy másik környezetben találom magam, ahol ezt hallom:

– Még a sötét és hideg erdőn át is követed vezetődet. Vészmadarak szárnyai súrolják a fejedet. A mocsaras talajon kígyózó indák tekerednek köréd. A vezetőd vigyen el a barlanghoz! Onnan nem juthatsz tovább, csak ha megfizeted a vámot a bejáratot védelmező, ellenséges alakoknak. Ha végül sikerül bejutnod, kérd meg a vezetődet, hogy világítsa meg a barlang bal és jobb oldalát. Esedezz, hogy tartsa közelebb a fáklyát azoknak a nagy márványalakjaihoz, akiknek nem tudtál megbocsájtani. (*)

Bocsáss meg nekik egytől egyig, és ha az érzéseid igazak, a szobrok emberi lényekké válnak, majd a hála himnuszaként rád mosolyognak, és feléd nyújtják a karjukat. (*)

Kövess a vezetődet kifelé a barlangból, és semmiképp se nézz vissza! Hagyd ott a vezetődet, és térj vissza ide, ahol a halottak tettei megmértetnek. Most nézz a mérleg serpenyőjére, amelyben a cselekedeteid vannak, és lásd, hogyan emelkednek egyre feljebb, könnyebbek, mint egy madártoll. Fémes csikorgást hallok, és látom, hogy a serpenyő, amelyben a tartály van, felemelkedik.

A hang ezzel fejezi be:

– Megbocsájtottál a múltadnak. Mára több mint eleget tettél. Ha a törekvéseid tovább vinnének,

meztörténhetne, hogy többé nem térsz vissza az élők birodalmába. Éppen eleget tettél azzal, hogy megtisztítottad a múltadat. Most azt mondom, ébredj, és hagyd el ezt a helyet!

A színpad fényei lassan kialszanak, én pedig érzem, hogy kikerültem abból a világból, és újra ebben vagyok. De azt is felismerem, hogy ebben a világban magamban hordozom annak a másik világnak a tapasztalatait.

Második rész: Játék a képekkel

I. Az állat

Teljes sötétségben találok magam. A lábammal előrefelé tapogatózom. Érzem, hogy a talaj egyenetlen, hol kövek, hol növényzet borítja. Tudom, hogy valahol van egy szakadék. Érzem, hogy nagyon közel van az állat, amely mindig is a rettegés és az undor félreismerhetetlen érzését váltotta ki belőlem. Lehet, hogy csak egy állat, de az is lehet, hogy több... Az biztos, hogy valami feltartóztatlanul közeledik felém.

A tökéletes csendet csak a fülem zúgása zavarja meg, amelyet időnként távoli szél hangjának hallok. Tágra nyitott szemem semmit sem lát, a szívem szaporán ver, kapkodva lélegzem, és kiszáradt torkomból keserű íz tör fel...

Valami közeledik. De mi lehet mögöttem, amitől kiráz a hideg, és jeges borzongás fut végig a hátamon?

A lábam elgyengül, és ha valami elkapna, vagy hátulról rám vetné magát, teljesen védtelen lennék. Bénultan állok... És csak várok. Zakatol az agyam, egyre csak az állatra gondolok, és azokra az alkalmakra, amikor közel volt hozzám. És különösen arra a pillanatra. Újra átélem azt a pillanatot. (*)

Mi történt akkor? Mi zajlott az életemben? Megpróbálom felidézni azokat a csalódásokat és félelmeket, melyeket akkor éltem át, amikor ez az eset történt. (*)

Igen, válaszút előtt álltam, és ez egybeesett az állat váratlan megjelenésével. Sürgető szükségét érzem, hogy megtaláljam az összefüggést a két esemény között. (*)

Észreveszem, hogy most már nyugodtabban tudok gondolkodni. Belátom, hogy vannak állatok, melyek majdnem mindenből ellenérzést váltanak ki, de azt is megértem, hogy nem mindenki veszíti el a fejét a jelenlétükben. Elgondolodom ezen. Összehasonlítom a veszélyes lény jellemzőit azzal a helyzettel, amit akkor éltem át, amikor megjelent. (*)

Most már nyugodtan megpróbálom érezni, hogy a testem mely részét védeném ettől a veszélyes állattól. Ezután felismerem, milyen kapcsolat van e testrészem és a nehéz helyzet között, amelyben akkor voltam, amikor – sok idővel ezelőtt – váratlanul megjelent. (*)

Az állat felelevenítette bennem életemnek e máig megoldatlan pillanatát. Fényt kell derítenem erre a sötét és fájdalmas időszakra, amelyre néha nem is emlékszem. (*)

Tiszta éjszakai égboltot látok magam fölött, és előttem a távolban új nap pirkad. A gyorsan beköszöntő nappal magával hozza az életet. Itt, ezen a puha mezőn szabadon sétálok a hirtelen gyepszőnyegen.

Egy jármű közeledik sebesen. Megáll mellettem, és két kórházi egyenruhát viselő ember száll ki belőle. Szívélyesen üdvözlnek, és azt mondják, hogy elfogták a számomra oly félelmetes állatot. Elmagyarázzák, hogy amint hírt kapnak valaki félelméről, vadászatra indulnak, és miután elfogták az állatot, megmutatják az érintett személynek, hogy alaposan tanulmányozhassa. Ezután

gondosan féken tartva elém helyezik az állatot, egy teljesen védtelen példányt. Kihasználva a helyzetet, nagyon lassan vizsgálgatom, minden szögből, különböző távolságokból. A két férfi finoman megsimogatja a szegény kis állatot, amely barátságosan reagál. Azután biztatnak, hogy simogassam meg én is. Először erős viszolygást érzek, borzongás fut végig a testemen, de azután addig próbálkozom, míg végül meg tudom simogatni. (*)

Az állat békésen reagál, rendkívül lusta mozdulatokkal. Azután elkezd zsugorodni, míg végül eltűnik. Ahogy a jármű elhajt, megpróbálom újból felidézni azt a régmúlt élethelyzetet, amikor ennek az állatnak a jelenléte rettegéssel töltött el. (*)

Erős késztetésnek engedve, lendületesen futni kezdek, élvezem a reggelt és a friss levegőt. Harmonikusan és fáradtság nélkül mozgok, mélyeket lélegzem. Gyorsítok, és érzem, hogy a szívem és az izmaim tökéletes gépezetként működnek. Felszabadultan futok, és közben felidézem a félelmemet, de érzem, hogy most már erősebb vagyok, és hogy hamarosan legyőzöm örökre.

Ragyogó napfény süt le rám, amint sebesen közeledem a városom felé, egyre mélyebben lélegzem, és érzem, hogy az izmaim tökéletes összhangban mozognak. Testemnek azon részeit, amelyek korábban áldozatul estek a félelemnek, most erősnek és sebezhetetlennek érzem. (*)

II. A szánkó

Egy hatalmas hómezőn vagyok. Sok embert látok magam körül, akik mindenféle téli sportokat űznek. Tudom, hogy a ragyogó napsütés ellenére hideg van, mert látszik a leheletem. Időről időre jeges szélrohamok érik az arcomat... De jólesik.

Néhány barátom közeledik, akik egy motoros szánt tolnak. Intenek, hogy üljek fel rá, és vezessem. Elmagyarázzák, hogy ezt a szánt olyan tökéletesre tervezték, hogy sosem válik irányíthatatlanná. Felszállok rá, és bekötöm magam. Szememre húzom a szemüveget, és beindítom a turbinákat, amelyek úgy zúgnak, mintha kis sugárhajtóművek lennének. A jobb lábammal enyhén megnyomom a gázpedált, és a szán elindul. Felengedem a jobb lábam, és a bal pedálra lépek. A gépezet engedelmesen megáll. Ezután minden erőfeszítés nélkül balra, majd jobbra fordítom a kormányt. Ekkor két-három barátom sílécen elsiklik előttem.

– Indulás! – kiáltják.

Szlalozva indulnak lefelé a lejtőn, a pompás hegyoldalon.

Megnyomom a gázpedált, és tökéletes könnyedséggel elindulok. Lefelé haladok a síelők nyomában. Havas, fenyőerdővel borított gyönyörű táj tárul elém. Lejjebb faházakat látok, és a távolban napfényben fürdik a völgy.

Félelem nélkül gyorsítok, elhagyom az egyik síelőt, majd a másikat, és végül a harmadikat is. Barátaim kiáltozva üdvözölnek. Az utamba eső fenyőfák között hibátlan mozdulatokkal kanyarogva haladok el. Úgy döntök, hogy növelem a sebességet. Padlóig nyomom a gázpedált, és érzem a turbinák iszonyatos erejét. A fenyőfák elmosódott árnyakként tűnnek el mellettem, és a hó finom, fehér felhőként száll mögöttem. A jeges széltől feszül az arcbőröm, és alig bírom csukva tartani a számat.

Egy síház rohamosan növekszik előttem, ahogy közeledem felé, a két oldalán óriási síugró sánccal. Habozás nélkül a bal oldali sánc felé veszem az irányt. Egy pillanat alatt elérem. Gyorsan kikapcsolom a motort, nehogy zuhanás közben kigyulladjon...

A sánchról elrugaszkodva tökéletes ívben repülök a magasba. Csak a szél süvítését hallom, miközben több száz métert zuhanok. A hóhoz közeledve látom, hogy az esési szögem tökéletesen illeszkedik a lejtőhöz, így puhán érek földet. Beindítom a turbinákat, és növelem a sebességet, miközben közeledem a völgy felé. Fokozatosan lassítok. A homlokomra tolom a szemüvegemet, és lassan közeledem a szállodaegyüttes felé, ahonnan számos sílift szállítja a síelőket a hegyre. Végül sík területre érek. Előttem, jobbra észreveszek egy feketén tátongó nyílást, mintha vasúti alagút lenne. Lassan közelítem meg az olvadó hó pocsolyáin át. A bejárathoz érve megbizonyosodom róla, hogy nincsenek sínpályák vagy keréknyomok. Mégis azt gondolom, hogy nagy teherautók használhatják. De lehet, hogy ez a hóékék tárolóhelye. Bármilyen legyen is a rendeltetése, óvatosan behajtok az alagútba. Bent alig van világítás. Felkapcsolom a reflektorokat, és az erős fénycsóvák egyenes, több száz méter hosszú utat világítanak meg előttem. Gyorsítok. A sugárhajtóművek hangja visszaverődik a falról. Látom, hogy az alagút kanyarodik előttem, de lassítás helyett gázt

adok, így amint a fordulóra érek, a szán gond nélkül felsiklik a falra.

Most az út lejténi kezd, később pedig spirálvonalban kanyarodik felfelé, mintha egy dugóhúzó vagy óriási rugó lenne.

Gyorsítok, és haladok lefelé. Ezután nekilendülök felfelé, és egy pillanatban a mennyezeten siklok végig, majd ismét le, végül elérek egy vízszintes szakaszra. Fokozatosan lassítok, és felkészülök a rám váró, hullámvasútszerű zuhanásra. A lejtő nagyon meredek. Megindulok lefelé, de a lábamat folyamatosan a féken tartom. A sebességem csökken. Most látom, hogy egy keskeny hídon haladok, amely átszeli az ürességet. Mindkét oldalamon mélységes sötétség tátong. Még jobban lelassítok, és egyenesen haladok tovább a híd vízszintes szakaszán, amely épphogy olyan széles, mint a szán. Mégis biztonságban érzem magam, mert erős anyagból készült. Előrenézek, ameddig csak a fényoszlop csóvjá elér: az út olyannak tűnik, mint egy kifeszített fonál, amely nem érintkezik sem mennyezettel, sem padlóval, sem falakkal... És amelyet mérhetetlen távolságok választanak el mindentől. (*)

Megállítom a járművet, mert ez a helyzet felkelti a kíváncsiságomat. Félelem nélkül képzelek el különböző veszélyeket: a leszakadó hidat és magamat, amint az ürességbe zuhanok. Azután egy hatalmas pókot, amint vastag fonalán leereszkedik... Egyre közelebb ér hozzám, mintha én csak egy apró kis légy lennék. Végül hatalmas sziklaomlást képzelek el, majd hosszú csápokat, melyek a sötét mélységből nyúlnak felém. (*)

Bár a környezet hatásos, én mégis úgy érzem, hogy elegendő belső erővel rendelkezem ahhoz, hogy legyőzzem a félelmeimet. Ezért megint megpróbálok elképzelni valami veszélyes, rettenetes helyzetet, és teljesen átadom magam ezeknek a gondolatoknak. (*)

Miután túljutok ezen a kritikus pillanaton, megnyugvást érzek, mert kiálltam a próbát, ami elé saját magamat állítottam. Így aztán beindítom a turbinákat, és gyorsítok. Átérek a hídon, és egy alagúthoz érkezem, amely hasonlít ahhoz, amin elindultam. Nagy sebességgel hajtok felfelé a hosszú emelkedőn. Azt hiszem, hogy a kijárat szintje felé közeledem. Nappali fény árad be egy nyíláson, amely egyre növekszik. Végül egyenesen kiszáguldok a szállodaegyüttes melletti nyílt térségre. Nagyon lassan haladok tovább, óvatosan kerülgetve a körülöttem sétáló embereket. Nagyon lassan hajtok a sík terep széléig, mely a sípályákkal érintkezik. A szememre teszem a szemüveget, és gyorsítani kezdek, hogy elég nagy legyen a sebességem, amikor az emelkedőhöz érek, amely a magaslatra vezet, ahonnan elindultam. Gyorsítok, gyorsítok, gyorsítok... Ugyanolyan lélegzetelállító sebességgel száguldok felfelé, mint lesikláskor. Látom a síházat és a mellette lévő síugró sáncokat közeledni, de most egy függőleges fal választ el tőlük. Balra fordulok, és az egyik oldalról megkerülve a falat feljutok a sáncok fölé. A fenyőfák elmosódott árnyakként tűnnek el mellettem, és a hó finom, fehér felhőként száll mögöttem...

Meglátom a három barátomat, akik magasra emelt sítóbotjaikkal üdvözölnek. Körözök körülöttük, hózápport zúdítva rájuk. Folytatom az utat felfelé, amíg fel nem érek a csúcsra. Megállok. Leállítom a turbinákat. Feltolom a szemüvegem. Kicsatolom az övet, és leszálok a szánról. Kinyújtóztatom a lábamat, majd minden zsibbadt testrészemet. Gyalog indulok lefelé a csodás hegyoldalban. Látom

a fenyőerdőt, és a távolban mint elmosódott foltot, a szállodaegyüttest. Érzem, hogy a levegő kristálytisza, és hogy a hegyi napsütés felforrósítja az arcomat. (*)

III. A kéményseprő

Egy szobában ülök valaki mellett, akit nem ismerek, de feltétlen bizalmat érzek iránta. Rendelkezik a jó tanácsadó minden tulajdonságával: jósággal, bölcsességgel és erővel. Mindezek ellenére vannak, akik a sokatmondó „kéményseprő” beceneven emlegetik. Azért jöttem, hogy néhány személyes problémámról beszéljek vele. Ő azt mondja, mivel annyi feszültség van bennem, tanácsos lenne elvégezni egy „takarító” gyakorlatot. Annyira tapintatos, hogy miközben mellettem ül, nem néz rám folyamatosan, így szabadon ki tudom fejezni magam. Így nagyon jó kapcsolat alakul ki közöttünk. Arra kér, hogy teljesen engedjem el magam, és lazítsam el az izmaimat. Ebben úgy segít, hogy a két kezét a homlokomra helyezi, majd az arcom különböző izmaira. (*)

Ezután megfogja a fejemet, és jobbra-balra, majd előre-hátra billenti, elősegítve ezzel a nyakam és a vállam ellazulását. Hangsúlyozza: nagyon fontos, hogy ellazítsam a szememet és az állkapcsomat. (*)

Ezután azt mondja, engedjem elernyedni a törzsem izmait. Először elöl, azután hátul. (*)

A végtagjaim feszültségével nem kell törődnöm, mert biztosít róla, hogy a karom és a lábam magától is ellazul az előbbieknél köszönhetően. Azt javasolja, próbáljam úgy érezni a testemet, mintha lágy gumiból lenne: „szétfolyónak” és nehéznek, míg végül kellemes, lebegő érzést fogok tapasztalni. (*)

Azt mondja:

– Térjünk a lényegre! A legapróbb részletekig tekintse át a problémát, amely felzaklatta. Ne feledje, nem azért vagyok itt, hogy ítélkezzek. Én vagyok az ön eszköze, és nem fordítva. (*)

– Gondoljon arra – folytatja –, amit senkinek, semmilyen körülmények között nem mondana el! (*)

Mesélje el részletesen! – kéri. (*) – Ha úgy kívánja, mondjon el mindent, amit jólesne kiadnia magából. Ne törődjön azzal, hogy hogyan fejezi ki magát, engedje szabadjárá az érzéseit! (*)

Egy kis idő múlva a kéményseprő feláll, és felemel egy nagyon hosszú, kissé görbe tárgyat.

Megáll velem szemben, és így szól:

– Nyissa ki a száját!

Engedelmeskedem. Érzem, hogy a hosszú fogószerűséget belehelyezi a számba, és lenyúl vele egészen a gyomromig. Meglepően jól tűröm... Hirtelen felkiált:

– Megfogtam! – És lassanként elkezd kifelé húzni a fogót.

Először azt hiszem, hogy valami mindjárt szétszakad bennem. De azután kellemes érzés tölt el, mintha valami rosszindulatú dolgot távolítanának el a tüdőmből és a beleimből, valamit, ami hosszú-hosszú ideje befészkelte magát oda. (*)

Kihúzza a fogót. Meghökkenve érzékelem, hogy egy édeskés, undorító szagú, nyálkás valamit húz ki a számból, amely ott vonaglik a fogó szorításában... A kéményseprő végül egy átlátszó üvegedénybe helyezi a visszataszító lényt, én pedig végtelen megkönnyebbülést érzek, mintha a testem belülről megtisztult volna.

Felállok, és tátott szájjal bámulom ezt az undorító „valamit”, ami oldódni kezd, és alakatlan kocsonyává alakul át. Rövid idő elteltével már csak sötét folyadék marad belőle. Azután egyre tisztul,

majd elpárolog, láthatatlanul eloszolva a levegőben. Nem egészen egy perc múlva az edény tökéletesen kiürül.

– Most már látja – mondja a kéményseprő –, ezért nevezzük ezt az eljárást „takarításnak”. Végül is nem volt olyan rossz. Egy kis hétköznapi probléma, egy kevéske megaláztatással, egy adag árulás, némi büntudattal fűszerezve. Az eredmény: egy kis szörny, amelytől nem tudott sem jól aludni, sem jól emésztetni, és más jó dolgokban is megakadályozta. Ha látná..., milyen hatalmas szörnyeket távolítottok el néha. És ne aggódjon, ha egy kis ideig kellemetlenül érzi magát... Most búcsúzom.

IV. Ereszkedés

Egy kis hajón vagyunk a nyílt tengeren. Ahogy elkezdjük felvonni a horgonyt, észrevesszük, hogy beleakadt valamibe. Szólok a társaimnak, hogy megnézem, mi történt. Lemászom a létrán a nyugodt vízbe. Alámerülés közben apró halak raját látom, valamint a hajótestet és a horgonyláncot. Odaúszom a lánchoz, és kapaszkodva elindulok lefelé. Észreveszem, hogy könnyedén tudok lélegezni, így haladok tovább a lánc mentén, míg le nem érek a tengerfenékre, ahol már alig van fény.

A horgony egy fémroncsba akadt. Közelebb úszom, és elkezdtem rángatni a láncot felfelé. A lánc megmozdul. Felemelek egy fedelet, és egy négyszögletű nyílás tárul fel. Beleereszkedem. (*)

Egyre mélyebbre úszom, majd egy hideg áramlatot érzek, és követem az irányát. Egy sima felülethez érkezem, melyet foltokban tengeri növények borítanak. Elkezdek mellette felfelé úszni. Feljebb haladva egyre több a fény. (*)

Egy szórt fénnel megvilágított barlangban bukkanok a felszínre, egy kis tóban. Kimászom egy sík felületre. Teszek néhány lépést, és felfedezek egy kis lépcsőt. Óvatosan elindulok lefelé.

A keskeny járat egyre szűkül, miközben haladok tovább a csúszós lépcsőfokokon. Égő fáklyák sorakoznak egymástól szabályos távolságban. A lépcső most már majdnem függőleges. A levegő nyirkos és fullasztó. (*)

Egy rozsdás, rácsos kapu állja el az utamat. Belököm, és nyikorogva kinyílik. A lépcső itt véget ér, csak egy sáros rámpa vezet tovább, amelyen óvatosan elindulok. Émelyítő szag terjeng, akár egy sírkamrában. (*)

Egy hirtelen szélökés azzal fenyeget, hogy kioltja a fáklyákat. A mélyben a haragos tenger morajlását hallom, amint a szikláknak ütközik. Kétségeim támadnak, hogy vissza tudok-e jutni. A hangosan süvítő szél elfújja a legelső fáklyát. Úrrá leszek az ijedtségemen, és kapaszkodni kezdek felfelé. Lassan haladok a sáros rámpán. Elérkezem a rozsdás kapuhoz. Csukva van... Ismét kinyitom, és kimerülten folytatom a mászást a majdnem függőleges lépcsőn, miközben a fáklyák sorra kialszanak mögöttem. A kőlépcső egyre csúszósabb, ezért nagyon óvatosan lépkedek. Visszajutok a barlangba. A tó sík peremére érek, és abban a pillanatban, amikor az utolsó fáklya is kialszik, belemerülök a vízbe. A növényekkel borított sima felületet súrolva ereszkedem le ismét a mélybe. Teljes a sötétség. (*)

Megérezem a hideg áramlatot, és nagy erőfeszítés árán szembeúszom vele. (*)

Sikerül kijutnom az áramlatból. Most függőlegesen úszom felfelé, amíg el nem érek egy kőmennyezetet. Minden irányban keresgélek, hogy megtaláljam a négyszögletű nyílást. (*)

Megtalálom, és átúszom rajta. Kiszabadítom a beakadt horgonyt, ráállok, és megrántom a láncot, hogy jelt adjak a társaimnak. Ők húzni kezdik a horgonyt, és én rákapaszkodva utazom felfelé. A víz alatti tér lassan kivilágosodik, én pedig a tengeri lények lenyűgöző sokszínűségét figyelem. Elérem a felszínt. Eleresztem a horgonyláncot, és megragadom a hajó létráját. A barátaim vidáman éljenezve üdvözlnek, miközben kimászom. (*)

V. Emelkedés

Nappal van. Bemegyek egy házba. Lassan elindulok felfelé egy lépcsőn. Felérek az első emeletre. Megyek tovább felfelé. Fent vagyok a tetőn. Észreveszek egy fém csigalépcsőt. Nincs védőkorlátja. Fel kell másznom, hogy elérjem a víztartályt. Nyugodtan mászom. A víztartály tetején vagyok. A tartószerkezet, aminek az alapja egészen kicsi, minden szellőkéstől megrázkódik. Felállok. (*)

A tartály széléhez lépek. Magam alatt látom a ház tetejét. Érzem, hogy vonz a mélység, de összeszedem magam, és folytatom a szemlélődést. Aztán a tájat kémlelem. (*)

Egy helikopter tűnik fel a fejem fölött. Leereszkedik egy kötélletra, aminek fából vannak a fokai. Megragadom a létrát, és mindkét lábammal fellépek a legelső fokra. A helikopter lassan felemelkedik. Alattam a víztartály egyre kisebb és kisebb lesz. (*)

Felmászok a létrán, míg el nem érem a helikopter ajtaját. Megpróbálom kinyitni, de be van ragadva. Lepillantok. (*)

Hirtelen kinyílik a fémajtó. Egy fiatal pilóta felém nyújtja a kezét. Bemászom. Gyorsan emelkedünk. Valaki bejelenti, hogy a motor meghibásodott. Hamarosan törött fogaskerekek hangját hallom. A propeller leáll. Zuhanni kezdünk, egyre nagyobb sebességgel. Mindenki kap egy ejtőernyőt. A legénység két tagja kiugrik a mélybe. A helikopter ajtajában állok, miközben szédítő sebességgel zuhanunk. Rászánom magam, és kiugrom. Arccal lefelé zuhanok. A gyorsulástól alig kapok levegőt. Megrántok egy zsinórt, és az ejtőernyő hatalmas lepedőként nyílik ki fölöttem. Erős rántást érzek. Lefékeződik a zuhanás. A víztartályon kell landolnom, különben a magasfeszültségű vezetékekre vagy a fenyőfák közé esem, melyeknek csúcsai úgy szúrnak, akár a tű. A zsinórok húzogatóásával irányítom az ejtőernyőt. Szerencsére segítségemre van a szél. (*)

A tartály tetejére érkezem, és a széle felé gurulok. Az ejtőernyő beborít. Kikecmergek alóla, és látom, ahogy összegabalyodva leesik. Felállok. Nagyon lassan elindulok lefelé a csigalépcsőn. Leérek a háztetőre, majd lemegyek az első emeletre. Sietség nélkül haladok tovább. Újra a ház földszintjén vagyok. Az ajtóhoz lépek, kinyitom, és kimegyek.

VI. A jelmezek

Egy nudista strandon vagyok, meztelenül. Úgy érzem, mintha a különböző korú és nemű emberek mind engem bámulnának. Valaki azt mondja, hogy azért vizsgálgatnak így, mert észrevették, hogy problémáim vannak. Azt tanácsolja, hogy fedjem be a testemet. Úgyhogy felveszek egy sildes sapkát meg egy cipőt. A nudisták rögtön elveszítik az érdeklődésüket irántam. Befejezem az öltözködést, és elhagyom a strandot... Egy partira kell sietnem. Belépek egy épületbe. Az előtérben egy piperkőc bálgúnár közli velem, hogy az alkalomnak megfelelően kell felöltözni, ha be akarok menni a bálterembe, mivel ez egy jelmezbál. Egy szokatlan jelmezekkel és álarcokkal telepakolt öltöző felé irányít. Sietség nélkül kezdek válogatni. Előttem különböző szögben beállított tükrök állnak. Közben sorra felpróbálom a különböző álarcokat és jelmezeket, többféle szögből láthatom magam. Felpróbálom azt a jelmezt és álarcot, ami a legrosszabbul áll nekem. (*)

Most rátaláltam a legjobb jelmezre és álarcra. Minden oldalról szemügyre veszem magam. Az összes szépséghiba azonnal eltűnik, egészen addig, míg végül minden csodálatosan passzol. (*)

Tündökölve lépek be a bálterembe, ahol zajlik a jelmezbál. Sokan vannak, és mindenki jelmezt visel. A tömeg egyszer csak elcsendesedik, és mindenki tapsolni kezd tökéletes jelmezem láttán. Arra biztatnak, menjek fel a színpadra, énekeljek és táncoljak. Megteszem. (*)

A közönség most arra kér, hogy az álarcomat levéve ismételjem meg a produkciót. Mihelyt engedelmessé akarok lenni, észreveszem, hogy az a visszatérítő jelmez van rajtam, amit először próbáltam fel. A helyzetet tovább rontja, hogy az arcomat is felfedtem. Förtelmesnek és nevetségesnek érzem magam. Ennek ellenére énekelek és táncolok a tömeg előtt, kitéve magam megvető gúnyolódásuknak és füttyeiknek. (*)

Egy pimasz muskétás felugrik a színpadra, lökdösni és sértegetni kezd. Legnagyobb megdöbbenésére elkezdek állattá változni. Újra meg újra átváltozom, de az arcomat megőrzöm: először kutyává, aztán madárrá, végül pedig hatalmas varanggyá alakulok át. (*)

Ekkor egy sakkfigura, egy bástya áll elém, és így szól:

– Szégyellheti magát..., hogy így ijesztgeti a gyerekeket!

Visszanyerem normális külsőmet, és a hétköznapi ruháimat viselem. Lassan elkezdek összemenni. Már csak akkora vagyok, mint egy kisgyerek. Lemegyek a színpadról, és hatalmasnak látom a jelmezes alakokat, akik fürkészőn néznek le rám. Tovább zsugorodom. (*)

Egy nő sikoltozni kezd, hogy én egy bogár vagyok. Éppen el akar taposni, amikor én mikroszkopikus méretűre zsugorodom. (*)

Gyorsan ismét gyermekméretűre növekszem. Majd visszanyerem normális magasságomat. Tovább növekszem, egyre nagyobbra és nagyobbra, miközben mindenki menekül, amerre lát. A fejem eléri a mennyezetet. Innen figyelem a lenti eseményeket. (*)

Felismerem a nőt, aki el akart taposni. Fél kézzel felemelem, és felteszem a színpadra, miközben ő hisztérikusan sikoltozik. Visszanyerve normális magasságomat úgy döntök, hogy távozom a partiról. Amikor kiérek az előtérbe, belenézek egy tükörbe, ami teljesen eltorzítja a külsőmet. Elkezdem

dörzsölni a tükör lapját, egészen addig, amíg azt a gyönyörű képet nem mutatja rólam, amilyen mindig is lenni akartam. (*)

Búcsút intek a jól fésült ficsúrnak a bejáratnál, és nyugodtan elhagyom az épületet.

VII. A felhők

Teljes sötétségben vagyok. Egy hangot hallok, amely így szól: „Akkor nem volt létező, és nem volt nem létező; nem volt levegő, sem ég, és setétség vala a mélység színén. Nem voltak emberi lények, és egyetlen állat sem; nem voltak madarak, halak, rákok, sem fa, kő, barlangok, szakadékok, fű vagy erdő. Nem voltak galaxisok és atomok..., és nem voltak bevásárlóközpontok sem. Akkor megszülettem, és megjelent a hang és a fény, a meleg és a hideg, a durvaság és a lágyág.” Most elhallgat a hang, és észreveszem, hogy egy mozgólépcsőn vagyok, egy hatalmas bevásárlóközpontban. Felérek a legfelső emeletre, és látom, hogy az épület teteje kinyílik, a mozgólépcső pedig lassan és kényelmesen visz tovább a tiszta ég felé. Az áruháza egyre kisebbnek látszik alattam. Az ég mélykék. A ruhám jólesően lebeg a lágy szélben, és nyugodtan lélegzem be a levegőt. Ahogy átjutok egy finom ködrétegen, vakító fehér felhők tengerében találok magam. A mozgólépcső fokozatosan kiegyenesedik, és úgy sétálhatok rajta, mintha járda lenne. Elindulok, és egyszer csak azt veszem észre, hogy a felhőkön sétálok. Harmonikusan lépkedek. Hatalmasakat tudok ugrani, mert a gravitáció nagyon gyenge. Ezt kihasználva pörgök-forgok, a hátamra esem, majd visszapattanok, mintha egy óriási trambulínon lennék. A mozdulataim lassúak, és teljes szabadsággal cselekszem. (*)

Egy női hangot hallok; egy régi barátom az, aki üdvözl. Aztán meglátom, amint csodásan fut felém. Összetalálkozunk egy ölelésben, gurulunk, ugrálunk, visszapattanunk, felszabadultan mozgunk nevetve és énekelve. (*)

Végül leülünk, és ő elővesz egy kihúzható pecabotot, ami egyre hosszabb lesz. Mindent előkészít, de horog helyett egy nagy patkómágnest akaszt a botra. Majd leteker a botot, és a mágnes leereszkedik a felhőrétegen át... Egy idő múlva a bot megrándul, mire a barátnőm felkiált:

– Valami nagyot fogtunk!

Azonnal felteker a damilt, amíg a mágneshez tapadva meg nem jelenik egy nagy tálca. Rajta mindenféle étel és ital. Minden nagyon szépen van feltálva. A barátnőm leteszi a tálcát, és felkészülünk a nagy lakomára. Minden, amit megkóstolok, kitűnő ízű. A legmeglepőbb az, hogy az étel sosem fogy el. Csak kívánnunk kell, és új ínycsiklandozások jelennek meg a kiürült tálak helyén, így csupa olyasmit választok, amit mindig is akartam enni, és jóízűen falatozom. (*)

Miután jóllaktunk, hanyatt fekszünk a puha felhők matracán, és elmerülünk a jóllét csodálatos érzésében. (*)

A testemet puhának, lágynak és ellazultnak érzem, és jámbor gondolatok járnak a fejemben. (*)

Rájövök, hogy nem tapasztalom a sietség érzését, sem nyugtalanságot vagy bármilyen vágyakozást, mintha a világ minden ideje a rendelkezésemre állna. (*)

A teljességnek és a jóllétnek ebben az állapotában megpróbálok a hétköznapi problémáira gondolni, és azt tapasztalom, hogy felesleges feszültségek nélkül tudok foglalkozni velük, és így a megoldásokat elfogulatlanul és világosan látom. (*)

Egy idő után megszólal a barátnőm:

– Vissza kell térnünk.

Felkelek, és néhány lépést követően érzem, hogy a mozgólépcsőn vagyok, ami enyhén lejt, és áthatol a felhőrétegen. Enyhe párát érzek, miközben elkezdek ereszkedni a föld felé. Közeledem az épület felé, és a mozgólépcső áthalad a tetején. Haladok lefelé a bevásárlóközpont emeletein át. Mindenfelé embereket látok, akik gondterhelten válogatnak az áruk között. Becsukom a szemem, és egy hangot hallok, amint azt mondja: „Akkor nem volt sem félelem, sem nyugtalanság, sem vágy, mert az idő nem létezett.” (*)

VIII. Előre-hátra

Egy jól kivilágított szobában teszek néhány lépést, és kinyitok egy ajtót. Lassan sétálok egy folyosón. Belépek egy másik ajtón, tőlem jobbra, és egy újabb folyosót találok. Haladok tovább. Itt balra van egy ajtó. Belépek, és továbbmegyek. Megint egy ajtó balra. Belépek, és továbbmegyek. Megint egy ajtó balra. Belépek, és továbbmegyek. Most lassan visszasétálok ugyanezen az úton a szobába, ahonnan elindultam. (*)

Jobbra látok egy kertre nyíló, hatalmas üvegajtót. Kinyitom. Kimegyek. A kertben egy szerkezet egy acélhuzalt tart kifesztve, kevéssel a föld fölött. A huzal összevissza kanyarog. Fellépek a vezetékre, és egyensúlyozok rajta. Teszek egy lépést. Majd még egyet. Könnyedén sétálok a drót egyenes és kanyargó szakaszain. Most hátrafelé lépkedve visszamegyek oda, ahonnan elindultam. (*)

Leszálok a drótról. Visszamegyek a szobába. Egy ember nagyságú tükröt látok. Lassan lépkedek felé, és figyelem, ahogy – logikus módon – a tükörképem is közeledik felém. Egészen addig, amíg meg nem érintem a tükröt. Aztán hátrálok, és figyelem, amint a tükörképem távolodik. Ismét odasétálok a tükörhöz, de észreveszem, hogy a tükörképem ezúttal hátrál, majd eltűnik. Most látom, hogy a tükörképem háttal közeledik felém. Mielőtt elérné a tükröt, megáll, megfordul, és így közeledik tovább. Kimegyek egy nagy kőlapokkal kirakott udvarra. Középen egy kanapé áll, pontosan egy fekete kőlapon. A többi kőlap fehér. Valaki elmagyarázza, hogy a kanapé képes bármely irányba, egyenes vonalban elmozdulni, de mindig ugyanarra néz. Elhelyezkedem rajta, és azt mondom:

– Három csempét előre! – A kanapé azt teszi, amit mondok.

Haladok négyet jobbra. Kettőt hátra. Kettőt balra. Egyet hátra. Kettőt balra... Így újra a fekete kőlapon állok. Most hármat hátra..., egyet jobbra..., egyet hátra..., négyet jobbra..., négyet előre..., ötöt balra..., és célba érek. Végül: hármat balra..., kettőt hátra..., egyet előre..., kettőt jobbra..., hármat hátra..., egyet jobbra..., négyet előre, és ismét a kijelölt kőlapon vagyok.

Felállok, és elhagyom a házat. Egy széles országút közepén állok. Nincsenek autók. Meglátok valakit, akit nagyon szeretek, amint egyenesen felém tart. Annyira közel jön, hogy majdnem hozzám ér. (*)

Aztán visszafordul, egyre távolodik, végül eltűnik. (*)

Most egy olyan embert látok közeledni, aki mély ellenszenvet ébreszt bennem. Egészen közel jön hozzám. (*)

Aztán visszafordul, egyre távolodik, és végül eltűnik. (*)

Leülök. Felidézek egy nagyon nehéz helyzetet, ahol más emberek előtt állok. Eltávolodom tőlük. (*)

Felidézek egy olyan helyzetet, amelyben nagyon jól érzem magam. Eltávolodom a helyzettől. (*)

IX. A bányász

Emberek vesznek körül. Mindannyian bányászruhában vagyunk. Várjuk, hogy feljöjjön a bányalift. Nagyon korán van. Könnyű, szitáló eső hull az ólomszürke égből. A távolban egy gyár fekete körvonalait és izzó kohóit látom. Magas kéményei lángot okádnak. Sűrű füstoszlopok szállnak az ég felé. A gépek lassú, távoli és ütemes zaján túl meghallom egy sziréna éles hangját, mely a műszak végét jelzi. Látom, hogy a felvonó lassan jön felfelé, és erőteljes rázkódással megáll a lábamnál. Mindannyian beszállunk, és felsorakozunk a lift fémpadlóján. Bezárul a rácsos ajtó, és halk beszélgetések moraja közepette ereszkedni kezdünk. A felvonó halvány fényénél egészen közlelől látom, ahogy elhaladunk a sziklafal mellett. Ereszkedés közben a levegő egyre melegebb és fülledtebb lesz.

Megállunk egy járat előtt. A felvonó utasainak többsége kiszáll. A rács újra becsukódik. Már csak négyen-ötten maradunk bent. Tovább ereszkedünk, majd megállunk egy újabb járatnál. Itt a többi bányász is kiszáll. Egyedül ereszkedem tovább. A fémpadló végül nagy robajjal megáll. Elhúzom a rácsot, és elindulok egy gyengén megvilágított tárnába. Hallom, ahogy a felvonó visszaindul.

Elöttem a síneken egy csille áll. Felmászom rá, beindítom a motort, és lassan elindulok az alagútban. A pálya végén megállítom a kocsit. Leszálok, elkezdem kipakolni a szerszámokat. Felkapcsolom a lámpát a sisakomon. A hidraulikus fúrók és kalapácsok távoli visszhangját hallom... De mellette fojtott hangú, emberi kiáltást is. Tudom, hogy mit jelent ez! Lerakom a szerszámokat, és a vállamra tekerek néhány kötelet. Felmarkolok egy csákányt, és elszántan nekivágok a szűkülő alagútnak. Elhagyom a kivilágított szakaszt. Csak a sisakomon lévő lámpa fénye vezet. Időnként megállok, hogy halljam, merről jönnek a kiáltások. Végül már csak összegörnyedve tudok haladni; előttem az alagút egy frissen feltárt területen ér véget. A törmelékből arra következtetek, hogy a tető beomolhatott. Víz folyik a kövek és a törött fagerendák között. A talaj sáros, a csizmám belesüpped. A csákányommal elmozdítok néhány szikladarabot. Egyszer csak felfedezek egy vízszintes nyílást. Miközben próbálom kitalálni, hogyan tudnám átpréselni magam a résen, tisztán hallom a jajkiáltásokat; a bennrekedt bányász néhány méterre lehet tőlem. A csákányomat beékelem a szikladarabok közé, és rákötözöm a nyelére a kötél egyik végét, a másikat pedig a derekamra erősítem, és egy fémcsattal szorosra húzom. Nagy nehezen leereszkedem az üregbe. A könyökömre támaszkodva kúszom meredeken lefelé. A sisaklámpám fényénél látom, hogy a járat egyre szűkül, majd véget ér. A párás hőség annyira fullasztó, hogy alig kapok levegőt. (*)

A lábfejem felől sűrű, ragadós iszap folyik lefelé. Lassan ellepi a lábamat, és becsorog a mellkasom alá. Rájövök, hogy ezt a szűk üreget hamarosan teljesen megtölti a sár. Megpróbálom felnyomni magam, de a hátam kemény sziklának ütközik. Próbálok hátrálni..., de ez már lehetetlen. Egészen közlelől hallom a panaszos hangot. (*)

Teli torokból kiabálok, majd a talaj megindul alattam, és az omlás magával ragad... Erős rántást érzek a derekamon, ahogy a kötél hirtelen megállítja a zuhanást. Nevetségesen himbálódzom a kötél végén, mint valami sáros inga. Zuhanásom közvetlenül egy szőnyeggel borított padló felett ért

véget. Fényárban úszó, elegáns, tágas helyiséget látok magam előtt, benne valami laboratóriumféleséget és hatalmas könyvespolcokat. Ám sürgető helyzetem miatt csak azzal tudok foglalkozni, hogy kiszabadítsam magam. Bal kezemmel megragadom a feszülő kötelet, jobb kezemmel kioldom a csatot, ami rögzíti a kötelet a derekamhoz. Finoman a szőnyegre huppanok.

– Micsoda viselkedés ez, barátom, micsoda viselkedés?! – szól egy sipító hang. Megfordulok, és megdermedek.

Egy kis emberke áll előttem, úgy hatvan centiméter magas lehet. Kissé hegyes füleitől eltekintve teljesen arányos. Vidám, színes, de egyértelműen bányászoknak készült ruhát visel. Egyszerre érzem magam nevetségesnek és kétségbeesettnek, amikor koktéllal kínál. De jól esik, ezért szemrebbenés nélkül kiürítem a poharat.

Az emberke most a szája elé emeli a kezét, és tölcsért formál belőle. Ezután panaszos hangot hallat, valamiféle segélykiáltást, azt a jajgatást, amit nagyon is jól ismerek. Mélységesen felháborodom. Megkérdezem, miféle ugratás ez, mire azt feleli, hogy ennek köszönhetően a jövőben sokkal jobb lesz az emésztésem. A kis figura elmagyarázza, hogy a zuhanáskor a derekam és a gyomromat elszorító kötél jó szolgálatot tett, akárcsak a kúszás az alagútban. Furcsa megjegyzéseit azzal zárja, hogy megkérdezi, jelent-e számomra valamit ez a mondat: „Ön a Föld gyomrában van.” Azt felelem, hogy ez csak egy nyelvi fordulat, mire a kis ember azt mondja, hogy ez esetben a kifejezés nagy igazságot hordoz. Majd hozzáteszi:

– Ön a saját beleiben van. Amikor az embernek valami baj van a beleivel vagy egyéb belső szerveivel, mindenféle téveszmék kavarnak a fejében. És fordítva, a negatív gondolatok rossz hatással vannak a belső szerveire. Úgyhogy mostantól oda kellene figyelnie erre. Ha nem teszi, én elkezdek fel-alá járkálni, ön pedig görcsös feszültséget és egyéb kellemetlenségeket fog érezni a hasában... Vannak kollégáim, akik a test más részeiért felelősek, például a tüdőért, a szívért és így tovább.

Miután ezt elmondta, a kis ember elkezd járkálni a falon és a mennyezeten, én pedig ezzel egy időben feszültséget érzek a hasam, a májam és a vesém tájékán. (*)

Ezután egy aranyszínű locsolócsövet irányít rám, és a víz sugárral alaposan letisztítja rólam a sarat. Egy pillanattal később már száraz vagyok. Leheveredem egy széles kanapéra, és lassan ellazulok. Az emberke egy kefével kezd egyenletes ütemben mozgatni a derekam és az alhasam tájékán, melynek következtében ezek a területek érezhetően ellazulnak. Megértem, hogy amint a gyomromban, a májamban és a vesémben megszűnik a kellemetlenség, a gondolataim és az érzéseim is megváltoznak. (*)

Hirtelen remegést érzek, és lassan emelkedem. A felvonóban vagyok, ami közeledik a föld felszíne, a külvilág felé.

Jegyzetek a Vezetett élményekhez

A vezetett élmények felépítése a következő: belépés és a környezet bemutatása; a feszültség növelése; a problémás pszichológiai csomópontok megjelenítése; kibontakozás és megoldási javaslatok a központi problémára; a feszültség csökkenése; fokozatos kilépés, általában a korábbi szakaszokon visszafelé haladva. Ez utóbbi lehetővé teszi az egész élmény egyfajta összegzését. A csillagok (*) szüneteket jeleznek, melyek teret adnak saját képeink kidolgozásának.

Elbeszélések

I. A gyermek

A képet, amelyen keresztül belépünk a vidámparkba, a tarot első kártyája ihlette. Egy szerencsejátékost ábrázol, akihez mindig is a valóság kifordítása, a bűvészkedés és a trükkök kapcsolódtak. A szemfényvesztőhöz hasonlóan ablakot nyit az irracionalitás világára, ami lehetővé teszi, hogy belépjünk a csodák birodalmába, mely segít előhívni a gyermekkori emlékeket.

II. Az ellenség

A „bénultság”, ami a történet nagy részét meghatározza, lehetővé teszi egyes helyzetek újraélését úgy, hogy a képek lelassult dinamikájának köszönhetően veszítenek érzelmi töltésükből. Így kialakulhat a megbékélés légköre, ami kiegészül azzal, hogy az, aki „megbocsájt”, felülkerekedik azon, aki egy másik pillanatban a kezdeményező, vagyis a „sértő fél” volt.

III. A nagy tévedés

A jelenetet, amelyben a tűzoltók (tűzőrök) mint az igazság képviselői és végrehajtói jelennek meg, Ray Bradbury *Fahrenheit 451* c. műve ihlette. Ebben az esetben a kép ellentétben áll a sivatagi szomjhalál ítéletével. Ugyanez a gondolat jelenik meg az abszurd bírósági tárgyaláson, ahol a vádlott ahelyett, hogy felmentést kérne feltételezett bűnei alól, egy korty vizet kér. Amikor a bírósági titkár végül így szól: „Amit mondtam, megmondtam!”, Pilátus szavait idézi, utalva ezzel arra a másik szürreális tárgyalásra. Az öregeket, akik az órákat személyesítik meg, D. H. Lawrence *Apokalipszis 2012* c. műve inspirálta. A fordított szemüveg témája jól ismert a kísérleti pszichológiában és sokan hivatkoznak rá, többek között Merleau-Ponty *A viselkedés struktúrája* c. művében.

V. Az ideális társ

Az óriás alakját Rabelais *Gargantua és Pantagruel* c. műve ihlette. Az ének a baszkföldi ünnepeket idézi, és azokat a dalokat, melyekkel az „óriásokat” és „nagyfejűeket” kísérték. A holografikus kép Clarke *A gyermekkor vége* c. művének kivetített képeire emlékeztet. Az egész keresés és a „ne nézz hátra” Orpheusz és Euridiké alvilági történetén alapul.

VI. Neheztelés

A történet klasszikus kontextusban zajlik, még akkor is, ha a városi jelenetek Velencére, esetleg Amszterdamra emlékeztetnek. Az első kórus éneke Thanatosz himnuszának egy átdolgozása, mely így szól: „Hallgass meg, ó Thanatosz, kinek határtalan birodalma bárhol eléri a halandókat! Tőled függ, milyen hosszú élet adatik nekünk: hiányodban megnyúlik, jelenlétedben bevégeztetik. Örökké tartó álmod megsemmisíti az élők sokaságát, és belőlük a lélek a test felé húz, melyet mindnyájan birtokolnak koruktól, nemüktől függetlenül, és senki sem menekülhet elsöprő, pusztító erőd elől.”

A második kórus éneke Mnemoszüné himnuszán alapul, amely így szól: „Megvan az erőd, hogy felébreszd a kábultat, egyesítve a szívet a fejjel, megszabadítva az elmét az ürességtől, megtisztítva a belső tekintetet a homálytól és a feledéstől.”

A történet végén a szellemmel való beszélgetés így szól: „[...] Most Isten veled; / A fénybogár jelenti, hogy virad, / Halványodik hatástalan tüze. / Isten veled, Hamlet! Eszedbe jussak.” (Arany János fordítása) Ez szó szerinti idézet Shakespeare *Hamletjéből* (1. felvonás 5. szín), és Hamlet apjának szellemére utal, aki felfedi a királyfi előtt, hogy kik mérgezték meg.

A csónak, ami egyben gyászkocsi is, a karnevál eredetére utal (carrus navalis – „hajószekér”). Ezek a koporsót szállító fekete hintók, melyeket olykor nagy osztrigák és kagylók díszítenek, és gyakran virágok borítanak, a tengeri utazásra emlékeztetnek. A római Lupercalia-játékokban megjelenő virágoknak és víznek is ugyanez az eredete. Itt jelmezekről és átváltozásokról van szó, és a történet végén a komor csónakos, aki visszatér a halottak szigetéről, a motorcsónakot vezető fiatalemberré alakul át.

Ez a mese a képek összetett játéka, és minden egyes elemét külön tanulmányozhatnánk: a mozdulatlan tengert, a víz fölött lebegő csónakot, a lángoló köpönyeget, a kórusokat, a ciprusokat (amelyek a görög szigeteken és a temetőben is jellemzőek) stb.

VI. Az élet védelmezője

A 21-es tarot-kártya ihlette. A tarot-kártyákon látható kép jobban hasonlít az élménybeli alakhoz, mint a Court de Gébelin első gyűjteményében, a bohémiai tarot-ban vagy az álegiptomi tarot-ban szereplőhöz. Az anima mundiról (ami a tarot-ban „A Világ”) nagyon szemléletes metszet található Robert Fludd 1617-ben megjelent *Utriusque Cosmi, Maioris scilicet et Minoris, Metaphysica, Physica, atque technica Historia* c. művében. Jung is utal erre az alakra *A libidó szimbólumai és változásai* c. írásában. Ami azt illeti, a vallások sem feledkeznek meg a barlangok szüzeiről. Ebben az értelemben az élet védelmezője egy barlangi szűz, olyan görög pogány elemekkel felruházva, mint a virágkoszorú és a kezét megnyaló őzgidra, amely Artemiszt és római megfelelőjét, Dianát idézi. Nem lenne nehéz csillagokból álló koronával vagy lábával egy félhodon elképzelni, és máris egy másik barlangi szűz jelenne meg, ám ez már a pogányságot felváltó új vallások öröksége.

A történet trópusi környezetben játszódik, ami tovább fokozza a helyzet furcsaságát.

A kristálytisztá víz, amiből a főszereplő iszik, beemeli a mesébe a fiatalság elixírjét. Ezek az elemek

együtt mind azt a célt szolgálják, hogy értéket adjanak a saját testünkkel való megbékélésnek.

VII. A mentő cselekedet

A cselekmény fojtogató légkörét az idő meghatározatlansága („nem tudom biztosan, hogy napkelte van-e vagy napnyugta”); a terek szembeállításai („az egyik, ahonnan jövök, kietlen és halott, a másik tele van élettel és burjánzással”); a másokkal való kapcsolatteremtés akadályozottsága vagy a nyelvek bábeli zűrzavara („Megkérdezem az utastársamat, mi történik. A szeme sarkából rám pillant, és ismeretlen nyelven válaszol: »Rex voluntas!«”) teremti meg. Végül pedig irányíthatatlan erők kénye-kedvének tesszük ki a főhőst (hőség, földrengés, különös égi jelenségek, szennyezett víz és levegő, háborús helyzet, fegyveres óriás stb.). Az említett eszközöknek köszönhetően a kaotikus téridőből kilépő alany elmélkedhet az élete kevésbé katasztrofális elemeiről, és határozottabb javaslatokat tehet a saját jövőjére vonatkozóan.

A négy fenyegető felhő János patmoszi apokalipszisére utal (Jelenések könyve 6.2–6.9, Károli-Biblia): „És látám, és ímé egy fehér ló, és a rajta ülőnél íjj vala; és adaték néki korona; és kijöve győzve, és hogy győzzön. És mikor a második pecsétet felnyitotta, hallám, hogy a második lelkes állat ezt mondá: Jőjj és lásd. És előjőve egy másik, veres ló, és a ki azon üle, megadaték annak, hogy a békességet elvegye a földről, és hogy az emberek egymást öljék; és adaték annak egy nagy kard. És mikor felnyitotta a harmadik pecsétet, hallám, hogy a harmadik lelkes állat mondá: Jőjj és lásd. Látám azért, és ímé egy fekete ló; és annak, a ki azon üle, egy mérleg vala kezében. [...] És mikor felnyitotta a negyedik pecsétet, hallám a negyedik lelkes állat szavát, a mely ezt mondja vala: Jőjj és lásd. És látám, és ímé egy sárgaszínű ló; és a ki rajta üle, annak a neve halál, és a pokol követi vala azt; és adaték azoknak hatalom a földnek negyedrészen, hogy öljenek fegyverrel és éhséggel és halállal és a földnek fenevadai által.”

IX. Hamis remények

Az élmény Dante Isteni színjátékának elemeivel kezdődik, a híres kapun Dante és Vergilius ezt olvassa: „Én rajtam jutsz a kínnal telt hazába, / én rajtam át oda, hol nincs vigasság, / rajtam a kárhozott nép városába. / Nagy Alkotóm vezette az igazság; / Isten Hatalma emelt égi kénnyel, / az ő Szeretet és a fő Okosság. / Én nem vagyok egykoru semmi lényvel, / csupán örökkel; s én örökkön állok. / Ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel!” (Ford.: Babits Mihály)

XI. Az utazás

A buborék gyors mozgása arra az utazásra emlékeztet, amelyet Stapledon *Star Maker* c. művében olyan remekül leír. A Doppler-effektus – a csillagok színének sebesség okozta változása – a vezetett élményben a következő mondatokban rejtőzik: „Érzem, hogy a sebességünk növekszik. A tiszta fényű csillagok fokozatosan színt váltanak, majd végül eltűnnek a teljes sötétségben.”

Íme egy érdekes részlet: „Mintha egy hatalmas gumiszalaggal lőnének ki minket, egyenesen felrepülünk. Azt hiszem, a Béta Hydris felé tartunk, vagy talán az NGC 3621 galaxis felé.” Miért jelöli

ki a szöveg ezeket a kozmikus irányokat? Ha a történetnek ezen a pontján épp lemegy a nap („A mélység felé már éjszaka van; a síkság irányában a nap utolsó sugarai változatos színekben illannak el.”), elegendő lenne azt tudni, hogy helyi idő szerint hány órakor történik az esemény. Figyelembe véve, hogy ez a mű 1988 derekán született, június 30. körül, és a 69. nyugati hosszúsági és 33. déli szélességi fokon íródott, a helyi idő 19 óra volt (GMT-4). Ebben a pillanatban a 90 fokos szögben történő emelkedés által kijelölt ponton (vagyis a buborék fölött, ahová egyenesen tartott) a Dél Keresztje (Crux) és a Holló csillagkép (Corvus) közötti égboltszakaszon, közel a Légszivattyú csillagképhez (Antlia) jól meghatározható néhány égi jelenség. Ezek közül a legkönnyebben kivehető éppen a Béta Hydris és az NGC 3621. A sok furcsaság mellett, melyek a Vezetett élményekben megjelennek, ez a fajta csillagászati szabadság nem idegen a szövegtől.

A mozgásban lévő testről ezt olvassuk: „Továbbmegyek, amíg egy sík területre nem érek. A közepén egy hatalmas, mozgó tárgyat látok, melyet lehetetlennek tűnik megragadni a tekintetemmel, mert bármely irányban követem a felületét, pillantásom végül mindig elmerül a belsejében. Szédülök, és elfordítom a tekintetemet.” Kétségtelen, hogy ez a leírás a modern geometria topológiai konstrukcióira, az „önmagukba visszatérő tárgyakra” emlékeztet. Ha egy ilyen tárgy még mozog is, annak a hatása zavarba ejtő. Idézzük fel Escher négy darabból készült Möbius-szalag fametszetét, hogy közelebb kerüljünk a központi elképzeléshez: ez a mű, bár statikus, paradox felület és paradox észlelés érzetét kelti. Hofstadter *Gödel, Escher, Bach: Egybefont Gondolatok Birodalma* című művében kifejti: „A Furcsa Hurok fogalmában a végtelen fogalma rejtőzik, mivel mi más egy hurok, mint egy vég nélküli folyamat véges módon történő ábrázolása? A végtelen pedig Escher sok más rajzán is nagy szerepet játszik. Egy téma másolatai gyakran egymáshoz vannak illesztve, ily módon a Bach-kánonok képi megfelelőit alkotják.” (Ford.: Lipovszki Gábor) Ez alapján a vezetett élményben megjelenő tárgy egy „mozgásban lévő hurok” lenne.

Játék a képekkel

VI. A jelmezek

Sok elem emlékeztet Lewis Carroll *Alice Csodaországban* és *Alice Tükörországban* című művére. Idézzük fel a következő bekezdésben szereplő térbeli növekedéseket és zsugorodásokat:

– Jó – mondta Alice –, megeszem. Ha megnövök tőle, elérem a kulcsot, ha pedig eltörpülök tőle, akkor kimászhatok alul az ajtórésein. Akár így, akár úgy, kijutok a kertbe. [...]

Beleharapott a süteménybe, közben pedig remegve mondogatta:

– Jaj, mi lesz? Jaj, mi lesz?

Kezét a feje búbjára illesztette, hogy megtudja, nő-e vagy törpül.

(Ford.: Kosztolányi Dezső, átdolg.: Szobotka Tibor)

Ebben a másik részletben pedig figyeljük meg a tér átalakulásait:

Mondjuk, hogy az üveg olyan puha lett, mint a selyempapír, és át tudunk menni rajta. Nahát, már kezd is fátyolosodni, komolyan mondom! Egész könnyű lesz átjutni...

(Ford.: Révbíró Tamás)

Tolkien *Gyűrűk ura* című művében is olvashatunk a varázstükörről, amely eltorzítja a képeket, és ez az elem az egyetemes mitológiában is gyakran előkerül. Ami pedig az emberi lény állattá változását illeti, folytonos vonal köti össze a legősibb hagyományokat Kafka *Az átváltozás* című művével. Ezek a témák tehát széles körben ismertek, és az élmény felépítésében is ezeket használjuk.

VII. A felhők

Ez a mű ugyanazt a címet viseli, mint Arisztophanész i.e. 424-ben bemutatott komédiája. Az egész élmény vidám és tréfálgató hangvétele emléket állít az említett görög műnek. A történet elején hallható hang három fontos műben található teremtéstörténetet olvaszt egygké. A Rig-védában A teremtés himnusza azt mondja: „Nem volt semminek nemléte, se léte, nem volt levegő és fölötte kék ég.” (Ford.: Szabó Lőrinc) Az pedig, hogy „setétség vala a mélység színén”, szó szerinti idézet Mózes I. könyvéből (Teremtés 1.2, Károli-Biblia). A következő rész pedig a Popol Vuhra utal: „Nem voltak emberi lények, és egyetlen állat sem; nem voltak madarak, halak, rákok, sem fa, kő, barlangok, szakadékok, fű vagy erdő.” (a maja-kicse indiánok Tanács könyve, Chichicastenangóban talált kézirat alapján) A „nem voltak sem galaxisok, sem atomok” arra utal, ahogy a kortárs újságírás tárgyalja az ősrobbanás elméletét. És végül, az „és nem voltak bevásárlóközpontok sem” egy négyéves kislány szavain alapul. Az anekdota a következő:

– *Mondd, Nancy: hogy voltak a dolgok a világ kezdete előtt?*

– Nem volt sem apa, sem anya – felelte a kislány. – És nem voltak bevásárlóközpontok sem.

IX. A bányát

A bányabeli emberke egy törpe. Ez a gyakran a föld mélységeihez kapcsolódó karakter igen elterjedt az európai mesékben és legendákban. Ebben az élményben a törpe a zsigeri cönesztéziás impulzusok vizuális, allegorikus lefordítása.